

Ponedjeljak, 15. jul 2002.
Svedok Džon Krosland (John Crosland)
Svedok Erik Bakar (Eric Baccard)
Svedok Merita Dedaj (Merita Dedaj)
Otvorena sednica
Optuženi je pristupio Sudu
Početak u 9.05 h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

SUDIJA MEJ: Imamo problem sa audio sistemom. Moraćemo da prekinemo postupak na pet minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Pukovniče Krosland (John Crosland), koliko danas možete da ostanete sa nama?

SVEDOK KROSLAND: Koliko bude potrebno, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Hvala vam na tome. Održaćemo danas dve sednice, sat i po, onda ćemo da napravimo pauzu, a nakon toga još sat i po. Izvolite, gospodine Miloševiću.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate nešto o infiltriranim stranim teroristima na Kosovu? Na primer Al Kaidinim (Al Qaeda) teroristima? To je bilo moje poslednje pitanje, zapravo i rekli ste da niste ništa znali o tome. Tu smo stali. Između ostalog, rekli ste da ste u julu u Mališevu (Malisheve) videli samo jednu moguću

osobu sa Bliskog istoka, ali da niste videli nikakve dodatne dokaze o Al Kaidinim aktivnostima ili bilo koje druge terorističke organizacije; je li tako?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Da, tako je, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi, svojevremeno u Mališevu da li ste pitali vođe te terorističke organizacije, OVK (UCK, Ushtria Clirimtare e Kosoves), ko je bio čovek koga ste videli među njima, a za koga ste pretpostavili da je terorista sa Bliskog istoka?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Pitao sam razne ljude, ali nisu želeli da mi kažu ko je on, pa je na tome ostalo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su, da li ste ih pitali odakle on tamo?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Misim da je bilo očigledno šta je on tamo tražio. Pripadao je odvojenoj grupi koja je saradivala sa OVK.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali u vašoj izjavi i delu koji se odnosi na Mališevo, nisam video da ste obavestili svoju vladu o tome, nije li tako?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Tačno je, gospodine Miloševiću, to nije zapisano u mojoj izjavi da sam obavestio svoju vladu, ali sam to pominjao u nekim svojim drugim izveštajima.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. A da vas pitam ovo: imate li informacije o sledećem, ukratko ću citirati jedan deo intervjua pred Komitetom za međunarodne odnose Kongresa (Committee on International Relations, United States House of Representatives, US Congress) koji datira od 3. oktobra 2001. godine, izveštaj gospodina Vinstona Kalistrale (Winston Kalistrala), bivšeg šefa CIA (Central Intelligence Agency) grupe za antiterorističke operacije. I on kaže da je Bin Laden (Usama Bin Laden) bio protiv svoje monarhije u Saudijskoj Arabiji (Saudi Arabia), da je bio pro-

teran od strane njihove službe i da je otišao u Sudan (Sudan) gde je organizovao kampove, centre za obuku za islamske aktiviste i praktično za sve značajnije islamske zemlje. A citat sledi, pitaću vas da li ste znali nešto o ovome.

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, to je...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Izvinjavam se. Samo trenutak. Vidim da niko u delu za javnost ne dobija zvuk, nije u mogućnosti da čuje.

SUDIJA MEJ: Nastavljamo sa suđenjem. To se samo tiče javnosti. Nastavimo. Verujem da svedok ionako ništa ne zna o ovome. To je neko svedočio pred Komitetom za međunarodne odnose Senata (International relations Committee, US Senate) u oktobru 2001. godine. Znate li bilo šta o Bin Ladenu u Bosni ili, zapravo, na Kosovu?

SVEDOK KROSLAND: Kao što sam rekao, časni Sude, jedina moguća osoba je bila ova osoba koju sam video u Mališevu. Ne znam ništa o ovom dokumentu na koji se Milošević poziva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ne pitam vas da li ste videli dokument. To nije suština. Želeo bih da pročitam šta ovde piše da biste mogli da odgovorite i kažete mi...

SUDIJA MEJ: Vidite, nema razloga da mu se predstavlja nešto o čemu ništa ne zna. Puno vremena smo utrošili na vaše čitanja dokumenata i stvari o kojima svedoci ništa ne znaju. Zato pređite na sledeću temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej (May), pretpostavljam da je britanska obaveštajna služba bila upoznata sa ulogom Al Kaide. A ako nije ništa znala 1998. godine, siguran sam da je 11. septembra znala.

SUDIJA MEJ: Dobili ste odgovor. On ne zna ništa o tome osim o čoveku iz Mališeva. I tu je kraj priče. Ako želite da nam dostavite te dokaze, možete da zovete osobu koja je predstavila dokaze komitetu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. A da li znate ovo da je na nacionalnom simpozijumu o trgovini drogom i terorizmu 4. decembra 2001. godine između ostalog primećeno da su postojale veze između šverca droge i terorističkih organizacija i tvrdi se da su te veze jako dobro dokumentovane? I naravno, pominje se OVK i drugi, Čečeni i druge ekstremističke grupe. Da li vam je to poznato? To se desilo, na primer, 4. decembra 2001. godine. Tada se to desilo. Ministarstvo pravde. Administracija za suzbijanje droge. Da li vam je nešto o tome poznato?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, mislim da svi znaju da se mnoge terorističke organizacije bave krijumčarenjem droge, a ne znam kakve to veze ima sa Kosovom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ima veze zato što albanska narkomafija je glavni krijumčar droge i ima veze što je finansirala terorističke organizacije koje su spolja ubacivane na Kosovo i ja vas zato pitam da li o tome nešto znate i da li je moguće da vaša služba o tome ne zna ništa?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Nikad nisam rekao da moja služba ili britanska Vlada ne znaju ništa o krijumčarenju droge. Naravno da znaju. Takođe se zna da je krijumčarenje, da se krijumčarenje droge odvija i u Beogradu. Pretpostavljam da vaše službe i to znaju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, naše službe su vrlo često zaplenjivale i hapsile uglavnom članove te...

SUDIJA MEJ: Nećemo da trošimo vreme na ovo. Molim vas, pređite na drugu temu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste odgovarali na pitanja u glavnom ispitivanju, postavljena u vezi sa Račkom (Recak), odgovorili ste da ste u Račku bili 15. januara i da ste tamo stigli negde oko 14.00, je l' tako?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Koliko se sećam, to je tačno, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A tvrdite da ste tamo videli da je selo Račak granatirano od strane policije i vojske. Recite mi koliko je to kuća u Račku oštećeno ili uništeno prilikom granatiranja? Da li ste videli i jednu oštećenu ili uništenu kuću prilikom granatiranja?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Koliko se sećam, većina kuća su bile uništene.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi da li imate bilo kakvo saznanje koliko je žitelja Račka ubijeno ili ranjeno tim granatama koje su navodno ispaljivane na selo?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Mislim, ako se dobro sećam, otprilike 31 do 35 tela su nakon te operacije izneta iz Račka, ali se ne sećam precizno, ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Da li vam je poznato da ni jedno lice, dakle, ni jedno lice koje je izgubilo život u borba-ma oko Račka, nije stradalo od granata ili šrapnela već isključivo od vatre iz pešadijskog naoružanja? Da li vam je ta činjenica poznata?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi onda kako je moguće, gospodine Krosland, da MUP i vojska neprekidno granatiraju Račak, a da...

SUDIJA MEJ: On je dao svoje objašnjenje. Rekao nam je šta je video. On ne može dalje o tome da nagađa, to je pitanje o kome ćemo mi morati da donesemo odluku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, gospodine Mej, ali ja mislim...

SUDIJA KVON: Samo trenutak, gospodine Miloševiću. Gospodine Krosland, primetio sam da ste rekli da je 35 tela izneto i takođe sam primetio da kada ste prvi put svedočili 10. jula, ste pomenuli sedam ili osam tela, pripadnika OVK, koja su izneta. Možete li da nam objasnite taj izraz "izneta tela"?

SVEDOK KROSLAND: Koliko se ja sećam, u jarku koji je blizu tog sela, koje se zove Račak, nađeno je, otprilike, oko 30 tela. Mislim da je sedam ili osam od njih bilo verovatno pripadnika OVK.

SUDIJA KVON: Dakle, vi koristite taj izraz "izneti" u smislu "nađeni"?

SVEDOK KROSLAND: Da, tačno, mislim da su nađeni u tom jarku, u toj jaruzi.

SUDIJA KVON: Hvala lepo.

SVEDOK KROSLAND: Da, tu smo bili ja, ambasador Voker (William Walker) i neki drugi ljudi.

SUDIJA KVON: Molim vas nastavite, gospodine Miloševiću.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kažete da ste od 14.00 pa na dalje bili i da ste bili u sred žestokih borbi. Da li vi znate da se posle 14.00, kad su već borbe bile završene, policija povukla, da je ovde čak lokalni komandant UČK svedočio da su već u 16.00 oni zauzeli selo ponovo? Da li to znate?

SUDIJA MEJ: Izvinjavam se što prekidam, ali svedok može da vam kaže samo ono šta je lično video ili čuo. On o tome svedoči. Na vama je da u dogledno vreme iznesete dokaze u vezi sa tim. Ako vi želite da sugerišete da nije bilo nikakvih borbi i da svedok nije u pravu, vi to možete da uradite u dogledno vreme, ali nema svrhe da vi sada čitate ono šta su drugi ljudi rekli i da tražite komentar. On to ne može da komentariše.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Ja ne čitam, gospodine Mej, šta su drugi ljudi rekli, već samo dovodim u vezu izjavu ovog svedoka i činjenice koje su ovde utvrđene, da je 15. oko 15.00 operacija bila završena...

SUDIJA MEJ: Ne, ne. Ne mogu to da dozvolim. Ovo nije trenutak za komentare ni govore kao što vi dobro znate. Pukovniče, izgleda da se sugeriše ili u slučaju da se sugeriše da ste vi pogrešili i da u 14.00 nije bilo borbi kada ste vi stigli. Možete li da nam date svoj komentar o tome?

SVEDOK KROSLAND: Da, časni Sude. Borbe su, manje-više, prestale oko 14.00, a ono što kaže gospodin Milošević da je UČK verovatno ponovo preuzela, zauzela selo negde oko 16.00, mislim da je to nešto što se stalno dešavalo širom pokrajine Kosova. To je ukazivalo na besplodnost velikog broja operacija srpskih snaga bezbednosti, jer se ništa nije postizalo razaranjem njihovih sela. A taktika koju su primenjivale srpske snage bezbednosti je ono o čemu se radi u ovoj istrazi.

SUDIJA MEJ: Ono šta je svedok rekao, prema mojim beleškama, je da je on došao ubrzo nakon glavnog sukoba, ali su se i dalje odvijale aktivnosti i pucano je u pravcu Račka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja upravo tvrdim da je u vreme kada je svedok došao i u vreme koje svedoči da je posmatrao sukob, sukob bio završen. Vi ste i maločas pomenuli da ste videli pripadnike Verifikacione misije (OSCE Kosovo Verification Mission), a to ste rekli i u glavnom ispitivanju u Račku, dakle, 15. januara i odgovorili ste da ste ih videli i da verujete da ste videli ambasadora Vokera, je l' tako?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Da, to je tačno, gospodine Miloševiću, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kad ste upitani da li ste bili tamo kad se konflikt dešavao, odgovorili ste da jeste i da ste bili upravo kad je bio najveći sukob otpočeo.

SUDIJA MEJ: On to nije rekao. Ja sam upravo pročitao svoje beleške o onome šta je on rekao. On je došao upravo nakon što je završen glavni sukob.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo vam na 7.949 strani transkripta, gospodine Mej, vašeg transkripta od srede, pitanje: "Da li ste videli pripadnike Kosovske verifikacione misije dok ste bili tamo?", odgovor: "Jesam, mislim da je to bio ambasador Voker, ali ne mogu precizno da se setim". Pitanje: "Možda biste mogli da se setite gde ste bili kada je došlo do sukoba?", odgovor: "Stigao sam upravo nakon što je počeo glavni sukob, a nastavile su se aktivnosti celo posle podne i tokom celog dana".

SUDIJA MEJ: To nije sporno. Nije sporno da je on to rekao. Možemo li da pređemo na neko relevantno pitanje? Šta želite da postignete?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa upravo suprotno od onoga šta ste vi maločas, maločas tvrdili da on to nije rekao, gospodine Mej, znači...

SUDIJA MEJ: Nećemo dalje trošiti vreme na ovo. Ja sam pročitao svoje beleške i to odgovara onome šta piše u transkriptu, prema tome nema svrhe da se oko toga sporimo. Da li imate još pitanja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ja imam mnogo pitanja. Pa tek sam počeo ispitivanje, gospodine Mej. Ne znam što me to pitate? Recite mi kada ste tačno videli Vilijama Vokera u Račku? Koliko je sati bilo?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, rekao sam vam da sam stigao oko 14.00 i koliko se ja sećam, video sam gospodina Vokera negde posle podne, ali to je sve otprilike, jer to je bilo vrlo kritično područje u kome su se i dalje odvijale operacije. Ljudi su dolazili i odlazili tokom celog tog poslepodneva.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste vi razgovarali s njim tom prilikom?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Nisam sa njim razgovarao tom prilikom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Recite mi gde ste bili 14. januara, dakle dan uoči ovog događaja u Račku?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Koliko se sećam, mislim da sam bio u Beogradu. Upravo sam se vratio u Beograd iz Velike Britanije (Great Britain) i spremao sam se da idem na Kosovo sledećeg dana.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ste vi o događajima u Račku, pošto ste se nalazili tamo na dan 15. januara, sačinili bilo kakav izveštaj?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Poslao sam pisani izveštaj, kao što vam je objašnjeno, a i komunicirao sam drugim sredstvima sa Beogradom i sa Velikom Britanijom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite mi zašto onda i taj izveštaj nije uvršten među ove ostale izveštaje koje ste ovde prezentirali, pošto je Račak bitna stvar?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Kao što sam već rekao, prošle nedelje kad sam bio ovde, ja nisam birao izveštaje, to su odabrali drugi ljudi, tako da ne mogu da odgovorim na to pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi hoćete da kažete da ste im dali svih 70 vaših izveštaja, a da su oni odabrali onih nekoliko izveštaja koji su prezentirani, je l' tako?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Moji izveštaji su u Ministarstvu odbrane (Ministry of Defence) u Velikoj Britaniji, a koji su izveštaji prosleđeni ovom Sudu, ja to ne znam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pominjete ubistvo tri srpska policajca i sukob policajaca sa grupom "Ahmeti" (Ahmeti), dana 28. februara 1998. godine. Da li ste vi bili prisutni kada je ta akcija policije vođena?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Koja operacija? Mislite kad su tri pripadnika MUP-a ubijeni ili kad je došlo do operacije u Likošanima (Likoshan)?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, kad je došlo do te operacije 28. februara?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Ne, niko nije bio prisutan, jer je celo to područje bilo zatvoreno za pristup i ja sam obilazio sa jednim drugim atašedom za odbranu. Mi smo došli tu ubrzo nakon što je bio dozvoljen prolaz, ali vaše snage bezbednosti su to područje držale zatvorenim izvestan period.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li imate saznanja da je tom prilikom došlo do borbe između terorista i snaga bezbednosti?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Da, znam da je bilo borbi, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su ta lica izgubila život u borbama?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Ne mogu da odgovorim na to pitanje, jer ja nisam bio tamo. Ono šta ja znam je da je 26 ljudi sahranjeno severno od Likošana par dana kasnije i tamo su bili predstavnici "Bi-Bi-Si" (BBC) kao očevici.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste u sredu pomenuli da je ubijeno 16, da je poginulo 16 njih u toj akciji? Da li sad to 26 znači da je neko sahranjivan iz nekih drugih akcija ili samo iz te?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Ne, informacija je bila da je 16 ubijeno u Likošanima i u području oko Likošana, a tih preostalih deset je odvedeno živih, mislim da su odvedeni u zatvor u Prištini (Prishtine), a onda su kasnije vraćeni mrtvi. Vi ćete morati nekog drugog da pitate da odgovori na to pitanje. Ja na to pitanje ne mogu da odgovorim.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vi to sugerirate da je neko odveo ljude u zatvor pa ih tamo ubio, pa ih vratio mrtve?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Da, ja to sugerišem, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, kako takva jedna, kako bih rekao, drastična stvar, nema u ovim vašim, u ovim vašim izveštajima, da je neko odveo zatvorenike, ubio ih i vratio mrtve?

SUDIJA MEJ: To se pominje u izjavi koju ja imam pred sobom. Paragraf 4.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, shvatio sam da ste vi bili u Donjim Prekazima (Prekazi i Poshtem) kad su tamo bile borbe, je li to tačno ili ne?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Ne, nisam bio u Donjim Prekazama kada su tamo bile borbe, jer je celo područje bilo zatvoreno. Ja sam verovatno bio prva osoba koja je došla u Donje Prekaze odmah nakon borbi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To znači vi niste prisustvovali za vreme trajanja?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Ne, naravno da nisam bio prisutan.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li imate saznanja o tome da su pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova nekoliko puta pre otvaranja vatre pozivali grupu terorista na čelu sa Jašarijem (Adem Jashari) da se predaju?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: To sam čuo iz različitih izvora, da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li ste znali da, kad nisu hteli da se predaju, da su im tražili da bar puste žene i decu da izađu? Da napuste kuće.

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: To sam čuo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li znate zbog koliko je najtežih krivičnih dela, mislim pre svega na ubistva, na brojna ubistva, krivično gonjen Adem Jašari i ostali članovi njegove grupe?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Ne znam detalje, gospodine Miloševiću, ne. Znam da je navođeno da je on učestvovao u različitim aktivnostima, to znam. Ali ne vidim kako je to moglo da vodi namernom i destruktivnom napadu na Donje Prekaze u kom su učestvovala oklopna vozila koja su pucala na udaljenosti od 30 metara? Mislim to pokazuje bitnu razliku.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ovde je govorio Albanac, zaštićeni svedok, o tome šta se događalo i to se potpuno slaže sa onim šta ja tvrdim...

SUDIJA MEJ: Nema potrebe i vi ne možete da pitate ovog svedoka da daje komentar o nečemu šta je rekao drugi svedok.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Recite mi ko vam je dao dozvolu da priđete tom terenu i obilazite to područje posle operacije?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Mislim da je to bio komandir MUP-a ili komandant jedinice PJP za područje Srbije (Skenderaj). Mi smo fotografisali tela na južnom ulazu u Srbicu. To je jedna jednospratna zgrada koja je na južnom ulazu u Srbicu i kao što sam rekao u svojoj predhodnoj izjavi, tu je bilo 54 tela žena, dece i muškaraca.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Na strani 3 vaše izjave u četvrtom pasusu, vi tvrdite da su u tom periodu zaredali napadi UČK na policiju, je l' tako?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: To je tačno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate koliko je takvih napada bilo u toku 1998. godine?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Mi smo dobijali aktuelne informacije iz vašeg Generalštaba o broju napada, ali ja se sad ne sećam detalja i ja ne osporavam činjenicu da je bilo napada. Ja samo osporavam činjenicu da akcije koje su izvodile vaše snage bezbednosti nisu pomogle smirivanju situacije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa pomoglo ili ne, da li pretpostavljate da govori činjenica da krajem 1998. godine praktično UČK nije bio sposoban da izvede više nikakve operacije, da je bio potpuno neutralisan?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, uz puno poštovanje, ja moram da kažem da to nije tačno, jer ako se dobro sećam, tokom oktobra i novembra su vaše snage imale inicijativu u prvoj polovini jeseni, a Oslobodilačka vojska Kosova je, izgleda, dobila nove zalihe. Prema tome, ja ne želim da sporim da je postojao problem terorizma na Kosovu. Ali ono šta ja kažem da vaša taktika i to je sada dokazano, nije bila uspešna, jer paljenjem i uništavanjem sela, ponekad i nekoliko puta, uništavanje benzinskih pumpi, infrastrukture, zatim žetve, žita, sve to nije pomoglo toj situaciji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U jesen 1998. godine, pošto ste bili tamo, predpostavljam da se dobro sećate da se situacija bila smirila, da su čak traktorima donosili i predavali oružje, da je stanje bezbednosti bilo gotovo u potpunosti normalizovano i da je praktično onda nastupila nova faza kad je došla Kosovska verifikaciona misija koja je, hteli vi to da potvrdite ili ne, spasla UČK, je li tako ili ne, omogućila da se revitalizuje UČK, je li tako ili ne?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, da odgovorim na to pitanje, pitanje tih razmera sa da ili ne, je smešno.

SUDIJA MEJ: Bez da ili ne, možda biste mogli da date komentar na to, pukovniče?

SVEDOK KROSLAND: Časni Sude, stizanje Kosovske verifikacione misije bio je deo procesa čiji je cilj bio uspostavljanje mira u ovom području. Da se ta misija krivi za povećanje aktivnosti UČK, je gruba neistina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Evo vidite, komandant UČK Ramuš Haradinaj (Ramush Haradinaj), čak je i knjiga objavljena,

moгу da vam je poklonim na engleskom, on kaŹe: "Spasavanje OVK" ...

SUDIJA MEJ: To je njegov komentar. Vi ćete o tome da prićate kad dođe vreme za to. Molim vas da idemo dalje.

OPTUŹENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa pošto se ovde pominju ćesti sastanci sa predstavnicima britanske, amerićeke, francuske i kanadske i tako dalje, kako piše ovde, misije KDOM (Kosovo Diplomatic Observer Mission) i tako dalje, a onda se kaŹe: "To je bila priprema sama po sebi za vazdušne udare NATO koji će kasnije doći", je li to taćno?

SUDIJA MEJ: Odakle vi to ćitate? Odakle ćitate? S kog mesta u izjavi?

OPTUŹENI MILOŠEVIĆ: Iz knjige Ramuša, komandanta, Ramuša Hajradinaja koji je posle rata...

SUDIJA MEJ: Ne, ne, nastavite sa pitanjima o njegovom iskazu ili o njegovoj izjavi, a ne o mišljenjima ljudi koji su pisali razne knjige.

OPTUŹENI MILOŠEVIĆ: Nije mišljenje, gospodine Mej, ja ga pitam da li su oni pomagali UĆK da se oporavi i da li su oni sa UĆK pripremali...

SUDIJA MEJ: On vam je već odgovorio "ne". Morate da naućite da se ne raspravljate sa svedokom. Morate da prihvatite njihovo svedoćenje, njihove iskaze. MoŹete kasnije nama da iznosite svoje argumente, ali nema svrhe da se prepirete sa svedocima.

OPTUŹENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mej, ja se nikad ne prepirem sa svedokom. Koliko vidim, vi se prepirete sa mnom sve vreme. Da li znate, gospodine Krosland, da je 1998. godine izvršeno 1.854 teroristićka napada UĆK na Kosovu i Metohiji? To

je, otprilike, preko četiri dnevno u proseku, s tim što je broj bio jako povećan posle dolaska Verifikacione misije. Da li znate nešto o tome?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Kao što sam vam rekao, gospodine Miloševiću, mi smo dobijali, tačnije ja sam dobijao redovne brifinge iz vašeg Generalštaba, generala Dimitrijevića i drugih ljudi i ta cifra bi mi možda i bila data. Ali da je stavimo u kontekst drugih operacija i drugih područja za koje ja znam. Naravno da će snage bezbednosti da evidentiraju i svaku manju akciju suprotne strane da bi mogli da prave svoje statistike, ali ne znam kuda nas to vodi. Ja sam bio svestan da se na Kosovu razvija jedna ozbiljna situacija, kao što sam vam rekao i kao što sam pisao u svojim izveštajima, a pisao sam tačno o obema stranama. Ne vidim šta sam drugo mogao da uradim. Nisam mogao da utičem na situaciju nikako, osim da izveštavam vaš Generalštab Vojske Jugoslavije u Beogradu i svoje vlasti u Velikoj Britaniji. I to sve stoji u mom iskazu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je nesporno da su ciljevi napada bili pripadnici Ministarstva unutrašnjih poslova, pripadnici Vojske Jugoslavije, ali i civili i Srbi i Albanci i Muslimani i druge, i pripadnici drugih nacionalnih zajednica na Kosovu, ubijani, kidnapovani, pljačkani i tako dalje? Da li ste znali za to ili ne?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Da, gospodine Miloševiću, znao sam za to. Ali morate da imate u vidu da je to sve bilo u kontekstu onoga šta su uradile vaše snage sa nekih 200 ili 300 sela koja su spaljena, srujena sa zemljom, tako da se tu radilo i o osveti. Bilo je prirodno da ljudi osećaju želju za osvetom. Ja se bojim da "pomirenje" nije reč koja je na Balkanu mnogima poznata. Ima više "osvete" a manje... Ja bih rekao da je tamo potrebno više pomirenja i manje osvete. To bi bilo bolje za sve.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li je 1998. godine, gospodine Krosland, došlo do velikog porasta terorizma na Kosovu? Je li to sporno?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ne. To sam vam već rekao i napisao sam u svojim izveštajima da je situacija počela krajem 1997. godine kad sam prvi put razgovarao sa generalom Perišićem i generalom Dimitrijevićem i onda se povećavala po intenzivnosti tokom 1998. godine, kada je izvedena ofanziva od strane srpskih snaga bezbednosti u julu, avgustu i septembru, što je neizbežno dovelo do misije Holbruka (Richard Holbrooke). Onda je usledio relativno miran period, ali u toku tog perioda, kao što sam rekao, OVK je dobila novu opremu koja je uneta u to područje, zatim se nastavila aktivnost srpskih snaga pred Božić i bio je jedan kratak period do sredine januara kad se dogodio Račak.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A tada se dogodio taj ozloglašeni Račak, da. Vi ste tada, kako navodite, izneli svoje mišljenje Dimitrijeviću i drugim generalima, da se upuštaju u dugu kampanju sa malo šanse da uspeju. To ste rekli. E sad, pitam vas kao vojnika koji ima iskustvo, pretpostavljam i u borbi protiv terorizma, šta bi po vama podrazumevala kraća kampanja?

SUDIJA MEJ: Po čemu je ovo relevantno?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Relevantno je, gospodine Mej, u tome što ovaj svedok kao vojnik, profesionalni, osporava postupke policije i vojske u borbi protiv terorizma i želeo sam da čujem njegov stav kako bi to izgledalo u organizaciji njegove vojske i njegove policije.

SUDIJA MEJ: Nemam pojma o čemu govorite. Meni se čini da je to apsolutno irelevantno. Dajte da nastavimo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Krosland, koliko su se vaše obaveštajne aktivnosti uopšte fokusirale na prikupljanju podataka o snazi, ljudstvu i naoružanju UČK?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, u okviru područja Kosova ja sam pisao izveštaje o OVK i njihovim

aktivnostima, onako kako to piše u mojim izveštajima koje ste možda videli, možda niste, ne znam. A što se tiče spoljne aktivnosti, to je bila dužnost raznih službi u Velikoj Britaniji kojima ja nisam pripadao, kao što odlično znate. Ja sam bio akreditovan u Jugoslaviji.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Vi na strani četvrtoj, u pasusu 5, kažete da su snage MUP bile dovoljne da se nose sa prosečnom pobunom, a pitanje mi glasi: da li držanje 50 posto teritorije, kako vi navodite, pod kontrolom terorista, smatrate prosečnom pobunom?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Mislim da, ako govorite o situaciji u sredini ili početkom leta na Kosovu i Metohiji, ja sam razgovarao sa nekim vašim visokim funkcionerima i pitao sam zbog čega dozvoljavaju da OVK kontroliše, čini mi se, tri glavna puta koja idu preko Kosova i Metohije...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, to je tačno, naravno, tri ta glavna puta koja su uslov za život Kosova i Metohije, bila su blokirana na određenim mestima od strane UČK?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Upravo tako. Izvinite...

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da odgovori do kraja.

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Tačno je, ja sam putovao tim krajevima skoro svakog dana i ovi položaji OVK nisu bili vrlo jako utvrđeni, nisu išli daleko u dubinu i zar nisu mogli da budu napadnuti? To je pitanje koje morate da postavite svojim ljudima iz snaga bezbednosti. Kao što sam rekao, to je pitanje taktike. Da su vaše snage bezbednosti htele da se koncentrišu na čisto defanzivne položaje OVK, onda ne bi bilo problema. Ali kada su ulazili u sela da bi ih uništavali bez ikakvog drugog razloga osim što su hteli da ih unište, a njihov izgovor je bio da oni pružaju pokriće duž puta, meni nije zvučalo ubedljivo, jer neki od tih puteva su bili totalno irelevantni za te operacije. Glavne komunikacije su bile blokirane, jedan pošumljeni deo u centralnom delu Kosova i

tamo se sa snagama koje ste imali moglo izvesti nešto, mada uz izvesne teškoće, ali bilo je moguće i bilo je moguće da se vaše snage izbore sa OVK početkom 1998. godine, koja je u to vreme, prema mojoj proceni, brojila ne više od 300 do 400 ljudi najviše, što nije mnogo. Ali ne mogu da odgovorim na pitanje zašto vaše snage nisu koristile drugu taktiku da se ovi ljudi izbace sa svojih nezakonitih defanzivnih položaja. Kad sam prošao kroz te položaje i njihov štab u Mališevu, OVK nije priznavao moju ličnu kartu i moju identifikaciju vojnog atašea u vašoj zemlji, mada sam ih ja uveravao da imam pravo da idem gde hoću po Jugoslaviji. Tamo nije vladao zakon. Ja želim sada vama da postavim pitanje: da li je bio zadatak vaših snaga da upotrebe ispravnu taktiku?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ma ovde ne razgovaramo o taktici, gospodine Krosland, nego govorimo o zločinima i ponašanju jedne terorističke organizacije koja je pobila mnogo ljudi. Da li vi osporavate pravo legalnih snaga da se bore sa terorizmom?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ne. Kao što sam pokušao da objasnim pripadnicima vašeg Generalštaba, da su vaše snage pokušale da napadnu OVK na tim nezakonitim položajima, ja mislim da ne bi bilo nikakvih problema. Ono šta jeste bio problem je totalno, bezobzirno uništavanje polovine Kosova, napadi na stanovništvo koje jeste uglavnom albansko, ali tu postoji i politički aspekt koji mi ovde ignorišemo, a to je da ne postoji vojno rešenje za Kosovo. Vojno rešenje zapravo retko postoji u bilo kojoj situaciji. Nas iz vojnih službi su i poslali upravo da nađemo rešenje kada to političarima nije pošlo za rukom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li se vama možda čini da činjenicu da je postojao veliki intenzitet terorističkih aktivnosti, pa, prema tome i reagovanja snaga na tako intenzivne terorističke aktivnosti, vi nazivate sistematskom štetom ili napadima na nekakva mirna sela? Da niste pomešali neke pojmove, gospodine Krosland?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, uopšte nisam. Ja odlično razumem, pošto sam učestvovao u opera-

cijama protiv terorista, napadi na teroriste ili grupe terorista od strane snaga bezbednosti su jedna stvar i to je čisto vojni posao. Međutim, da snage bezbednosti ili vojska idu okolo i uništavaju, pale žito, sravnjuju kuće sa zemljom, da ubijaju stoku, da uništavaju lokale, to nije prava vojna operacija. To je bezobzirno uništavanje i osveta protiv ljudi koji su u većini slučajeva nevini. Naravno, neću da kažem da u selima nije bilo podrške za OVK, jer ti ljudi jesu Albanci. U to vreme je bilo skoro dva miliona Albanaca na Kosovu i sigurno je da je u selima bilo neke podrške za OVK. Zar ne vidite da ako idete i uništavate i pljačkate većinu sela u centralnom Kosovu, gde žive ljudi koji se uglavnom bave poljoprivredom i rade svoj posao...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas da odgovarate na moja pitanja. Da li je vama poznato da su mnoge kuće na Kosovu bile korišćene, pa čak i čitava naselja, kao taj Prilep (Prejlep) koji ste pomenuli, bile korišćene kao utvrđenja iz kojih su dejstvovali teroristi UČK prema vojsci, prema policiji, blokirali puteve, onemogućavali normalan život, vršili niz zločina. Da li vam je poznato, dakle, da su mnogi...

SUDIJA MEJ: Gde je pitanje? Pukovniče Krosland, pitaju vas o korišćenju naselja kao što je Prilep, kao utvrđenja koja su korišćena u operacijama protiv policije i ostalih. Da li je to tačno ili ne?

SVEDOK KROSLAND: Časni Sude, na području Prilepa je bilo, da, to je bila oblast delovanja Oslobođilačke vojske Kosova. Međutim ono šta ja hoću da kažem, časni Sude je sledeće: važan grad kao što su Dečani (Decane), stari, interesantan grad u kom su Visoki Dečani, jedan od najboljih manastira u Srbiji, ceo albanski deo tog grada je sistematski spaljen zbog osvete. Ja se pitam šta se postiže tom osvetom? Ništa. Sada je Kosovo pod kontrolom NATO i Albanaca. Da li to znači da ste uspeli u nečemu...

SUDIJA MEJ: Pukovniče, vi bi ste takođe mogli da ograničite svoje odgovore. Vreme nam je ograničeno. Rekli ste da je na području Prilepa bila OVK?

SVEDOK KROSLAND: Da, oni su bili raštrkani po nekoliko područja na Kosovu koja su delimično bila od kontrolom OVK, što je meni bilo poznato i o čemu sam ja pisao u svojim izveštajima. I vraćamo se na staru stvar, o taktici koju su koristile obe strane. Ja to prihvatam. Međutim, ako se borite protiv terorizma terorizmom protiv civilnog stanovništva, savnjujući sela do zemlje, mislim da se time samo postiže da više ljudi podrži teroriste. To je vrlo jednostavno. Ja ne odobravam terorizam, nikad nisam i nikad neću, međutim, tako grubo i bezobzirno uništavanje u područjima gde ima puno nevinih ljudi, uništavanje žita i infrastrukture, može samo da natera još više ljudi da se bore protiv vaših snaga. To se upravo i desilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da su 50 posto teritorije jedno vreme držali pod kontrolom pripadnici UČK. Vi govorite o borbama širom Kosova. O štetama, o stradanjima i tako dalje. Molim vas odgovorite mi precizno na pitanje, da li su ta područja bila pod dugim i teškim borbama između UČK i Ministarstva unutrašnjih poslova i policije?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Ne, gospodine Miloševiću. Bio je jedan period početkom 1998. godine, posle dva napada na Likošane i...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Onda da idemo dalje, gospodine Krosland, znači nisu se vodile duge i teške borbe na tim područjima...

SUDIJA MEJ: Dozvolite svedoku da završi. Pitanje je bilo da li je bio jedan kraj koji je bio pod dugim i teškim borbama. Vi ste počeli da odgovarate, pukovniče Krosland i nastavite, molim vas. Počeli ste sa periodom 1998. godine.

SVEDOK KROSLAND: Posle te početne situacije kod Prekaza i Likošana, došlo je do jedne pat pozicije početkom leta pre nego što su se vaše snage nagomilale. Tokom tog perioda OVK je kontrolisao tri glavna puta kroz Kosovo, kažem "kontrolisali". Oni su bukvalno sedeli duž tog puta u položajima koji su bili prilično slabo branjeni. Ja ne mogu da odgovorim na to pitanje, ali iz nekog razloga vaše snage su im dozvolile da tu ostanu. Sa onim snagama koje ste vi imali na Kosovu, mogli ste da izvedete operacije protiv tih odbrambenih položaja i mogli ste da uspete u tome. Međutim, iz meni nepoznatog razloga, vaše snage to nisu uradile i zadovoljile su se uništavanjem okolnih sela i infrastrukture, što sam mnogo puta već rekao. A to je samo moglo da dovede do toga da se više ljudi pridruži pokretu oslobođenja protiv vaših snaga. Ne razumem zašto ste tako uradili? Kao što sam već rekao, to nije bilo vojno rešenje.

SUDIJA MEJ: Da. Da, pukovniče.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li ja mogu da izvedem zaključak iz onoga šta vi tvrdite da snage bezbednosti nisu napadale uporišta UČK, nego su njih ostavljali na miru, a išli da pale mirna sela, ubijaju stoku i prave štetu? Je li vi to tvrdite, gospodine Krosland?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Ja upravo to govorim, gospodine Miloševiću, jer oko Drenice (Drenice) bilo je 45 kontrolnih punktova koji su svi bili, svaki je imao svoj vod naoružanih ljudi i tokom tog perioda Drenica je napadana svaki dan od strane vaših snaga. Ja ne mogu da shvatim tu taktiku i ne mogu da shvatim zašto su vaši ljudi to radili i ja sam upravo tako izveštavao i vaš Generalštab, rekao sam im: "Ne shvatam šta pokušavate da postignete, jer vaše operacije nemaju nikakvog rezultata i ostavljaju te krajeve otvorene za napade OVK. I to su male tačkice na celoj mapi, ti vaši punktovi kojima se, zapravo, ništa ne postiže, ništa se ne kontroliše". I ako se vratimo na taktiku, nije bilo nikakvih noćnih patrola vaših snaga. Vrlo je malo teritorije držano, koliko sam ja video, od strane tih odbrambenih položaja. Kada biste prišli 200

ili 300 metara, mogli ste to da primetite. Ja sam zapravo išao oko tih položaja, a vaše snage su to nazivale kontrolisanjem situacije, sa čim se ja uopšte ne slažem. To je osnova celog mog iskaza. Ja upravo govorim da su vaše snage koristile pogrešnu taktiku. Ja sam to jasno rekao vašim ljudima, generalu Perišiću i drugim ljudima u Beogradu. Ja sam, između drugih ljudi, njima govorio da njihov problem s terorizmom postoji, međutim vaše snage ne uspevaju s njima da se izbore.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro. Recite mi, molim vas, kako su to, pošto su, kažete, to bili neki slabi položaji na nekim mestima po Kosovu, UČK, kako su to slabo naoružani i malobrojni pripadnici UČK uspeali, kako vi tvrdite, da stave pod svoju kontrolu 50 posto teritorije uprkos tako brojnim i naoružanim snagama MUP i vojske, kako to, opet, vi tvrdite?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ja sam već izjavio da je bilo mnogo barikada u ta tri područja i da je bilo položaja koji su ih podržavali, međutim, to nisu bili položaji koji su imali neku ozbiljnu odbranu. Da su vaše snage napale te položaje na dobro organizovan način, ja sam siguran da bi uspeali. Zašto to nisu uradili, ja ne znam. Morate da postavite to pitanje relevantnom personalu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li znate da su najžešća meta terorističkih napada bili upravo pripadnici MUP i Vojske Jugoslavije? Da li ste to saznali u svojim kontaktima s generalima sa kojima ste kontaktirali?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi govorite da ste uočili dokaze o koordinaciji snaga vojske i MUP, je l' tako? E sad mi recite šta je...

SUDIJA MEJ: Sačekajte trenutak. Već ste mu postavili jedno pitanje. Sad prelazimo na drugo. Pitanje je bilo koliko ste shvatili iz razgovora sa ljudima sa kojima ste kontaktirali, da li su cilj napada

bili pripadnici Vojske Jugoslavije? Ja ne znam da li vi možete da odgovorite na to pitanje?

SVEDOK KROSLAND: Glavni napadi su bili protiv pripadnika Ministarstva unutrašnjih poslova, mada je na granici bilo i napada na Vojsku Jugoslavije, naročito na granici sa Albanijom (Albania). I to je bilo dobro dokumentovano i dokaze o ovim napadima je podneo vaš Generalštab i drugi ljudi, uključujući i mene. Ja sam odlično znao za napade na MUP i druge snage bezbednosti i za sahrane koje su se odvijale u Srbiji, sahrane ljudi koji su ubijeni u tim operacijama. Ja sam, kao vojnik, vremenom zaključio da kada neko pogine u takvoj operaciji, treba poštovati ono šta je on učinio za svoju zemlju.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa dobro, da li znate da je granica Jugoslavije samo u toku 1998. godine bila povređena nekoliko stotina puta, švercom oružja iz Albanije, prebacivanjem dobro naoružanih grupa terorista koji su obučeni u kampovima u severnoj Albaniji i tako dalje, dakle nekoliko stotina puta? Da li to znate?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Da, gospodine Miloševiću, ja to znam i prošli put, prošle nedelje sam vam to već objasnio. Glavnu informaciju sam u početku dobijao od osoba iz vašeg Generalštaba koji su pratili događaje u ovom području na granici sa Albanijom, koja je, kao što znate, glavna maršruta za krijumčarenje i šverc.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li smatrate da je vojska trebala da se uzdrži od svoje osnovne obaveze da zaštiti državne granice, da zaštiti svoje ljudstvo, da zaštiti svoje objekte i da zaštiti svoje komunikacije?

SUDIJA MEJ: On je to prihvatio. On je prihvatio njihovo pravo da oni to urade. Izvolite, nastavite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Odgovorite mi, a šta ima neloogično u tome što ste konstatovali da saraduju vojska i MUP? Da li je logično da policija i vojska jedne iste države, u vezi sa opasnošću i zločinima od terorizma u toj državi, saraduju? Je l' to nešto što, inače, nije praksa? Je l' to nešto šta nije uobičajeno?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Po vašem Ustavu, gospodine Miloševiću, ja ne želim da vam držim lekcije o vašem Ustavu, ali uloga Vojske Jugoslavije je da štiti nacionalnu granicu i to u prostoru do 500 metara i to je zapisano u vašem Ustavu. Ja sam to rekao i ranije da se to onda proširilo i na druga područja kako se situacija pogoršavala.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Krosland, naravno da to nije zapisano u Ustavu. Bar je to lako utvrditi šta je zapisano u Ustavu, ali da vas pitam, pošto očigledno ne znate propise, da li znate Zakon o odbrani, Zakon o Vojsci Jugoslavije, da li znate za "Pravilo službe" vojske, znači za propise kojima se regulišu elementi funkcionisanja vojske po svim aspektima i tako dalje? Da ne pominjemo sad Ustav, u Ustavu to ne piše, naravno da ne piše. Nikakvih 500 metara i granici i tako dalje. Da li znate za sve te propise?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, meni su to rekli ljudi zaduženi za vezu u Ministarstvu odbrane. Naravno, ne znam detalje, ja ne znam detalje o propisima kojima se reguliše rad vojske, ja ne znam ni detalje koji se odnose na britansku vojsku i šta se nalazi u Ustavu u delovima koji se odnose na vojsku. Ja ne mogu potvrdno da odgovorim na to pitanje, jer sam pod zakletvom. To nije suština. Ono o čemu vi pitate je saradnja Vojske Jugoslavije i MUP. Naravno da su saradivali kad je situacija počela da se pogoršava. Oni su saradivali u direktnoj ili indirektnoj vatri na sela, a to nije savremeni način bavljenja situacijom. Da li je to odgovor na vaše pitanje? Odgovor je sasvim jasno, "ne".

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Krosland, verovatno je nedostatak vaše informisanosti o propisima imao za

posledicu potpuno pogrešna tumačenja određenih ponašanja, ali na to ćemo doći...

SUDIJA MEJ: Molim vas da se zaustavite sa komentarima i da pređete na pitanja, jer trošite previše vremena na ovakva pitanja. Da vas podsetim, imate još 25 minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Nemoguće da imam još 25 minuta, gospodine Mej, s obzirom da sam veoma malo vremena iskoristio, a ovo je vrlo, vrlo dugačak svedok, rekao bih po stvarima koje konstatuje, a vreme uzima svedok više nego ja...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ne da je to samo moguće, već je to i činjenica da vam je ostalo još 25 minuta da postavljate pitanja. Dobili ste dva sata i većinu tog vremena ste proveli raspravljajući sa svedokom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, dobro, molim vas, hajde da budemo malo efikasniji, gospodine Krosland, sa odgovorima. Vi imate ovde na stranici 6 svoje izjave, gde kažete u svom izveštaju od 20. avgusta, navodim: "Da je upoznavajući klub vojnih atašea sa situacijom, general Ojdanić, tadašnji zamenik načelnika Generalštaba, izneo razloge zajedničkog delovanja MUP i vojske na području Štimlja (Shtime) i Mališeva i na drugim područjima, rekavši da su oni u skladu sa jednim od četiri zadatka na Kosovu", pa onda, prvo, zaštita saobraćajnica na Kosovu, održavanje bezbednosti granica, zaštita postrojenja Vojske Jugoslavije, zaštita jedinica Vojske Jugoslavije u kasarnama i na terenu. Bez obzira na jednu dosta nespretnu interpretaciju jednog od četiri zadataka, da li znate, gospodine Krosland, da po "Pravilu službe" Vojske Jugoslavije u miru, Vojska Jugoslavije može da se upotrebi, naravno, za sve ove zadatke koje vam je objašnjavao da legitimno vrši Vojska Jugoslavije i uz to da mnoge druge zadatke, a posebno bih pomenuo borbu protiv diverzantsko-terorističkih grupa, dakle po "Pravilu službe", po tim propisima u kojima se vi dosta nekompetentno pozivate na Ustav, Vojska Jugoslavije, dakle po tim važećim propisima, možete da uzmete

da pročitate, može da se upotrebi protiv diverzantsko-terorističkih grupa, može da se uporebi za zaštitu saobraćajnica, može da se upotrebi za svaku situaciju gde je napadnuta vojna instalacija ili gde je napadnuta, napadnuta vojska, naravno, za zaštitu državne granice po dubini i tako dalje...

SUDIJA MEJ: Pitanje, molim vas, koje je pitanje? Koje je pitanje koje postavljate? Već dva minuta govorite, a nismo čuli pitanje. Šta je pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Je li jasno da tu nema ništa nezakonito u delovanju Vojske Jugoslavije?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, nije suština u tome. Mi smo rekli da smo ukazali Generalštabu da je jasno da Vojska Jugoslavije uveliko učestvuje u operacijama sredinom 1998. godine. Vaš Generalštab i general Ojdanić je to odbio i negirao dok mu ja sam mu pokazao i druge dokaze da mu pokazem da je to istina. Pprema tome, ja ne razumem vaše pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Koliko ovde vidim, Ojdanić je izneo razloge zajedničkog delovanja vojske i MUP na područjima Štimlja i Mališeva i rekao, ne da je negirao, ne da je negirao, vi sami kažete, rekao je da su oni u skladu sa zadacima vojske na Kosovu, pa je nabrojao zaštitu saobraćajnica, održavanje bezbednosti granica, zaštita postrojenja vojske i zaštita jedinica vojske u kasarnama i na terenu i tako dalje. Prema tome, on je upravo obrazložio zašto je potpuno legalno koristiti, odnosno zašto su aktivnosti vojske potpuno legalne. A ja sam vam nabrojao propise, pošto ste se vi pozvali na Ustav u kome to ne piše to šta vi tvrdite, propise u kojima piše šta su obaveze Vojske Jugoslavije. Zašto je to sporno?

SUDIJA MEJ: Trošimo vreme. Svedok je već govorio o tome. Suština je u sledećem, gospodine Miloševiću, ne da li je trebalo vojska ili nije trebalo da učestvuje ili šta kaže Ustav ili ne kaže Ustav, suština svedočenja ovog svedoka je upotreba artiljerije na nebranjena

sela, razaranja koje je izazvano i to je suština na koju vi treba da se usmerite.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mej, prvo, nikakvih napada na nebranjena sela nije bilo, a ja postavljam svedoku pitanje da li je objekat, kuća, utvrđeno selo ili bilo kakav objekat iz koga se otvara vatra na vojsku ili policiju, legitimni vojni cilj ili nije?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, vi odlično znate da po "Ženevskim konvencijama" (Geneva convntions) nemate pravo da pucate iz artiljerijskog oružja ili protivavionskog oružja koje je dizajnirano da napada vazdušne letilice, da ne možete iz njih da pucate na druge ciljeve koji se nalaze na tlu. A ove taktike su primenjivane, kao što sam rekao pod zakletvom, u odnosu na mnoga, mnoga sela širom Kosova. Korišćeno je i artiljerijsko oružje i bestrzajni bacači raketa, protivvazdušna oružja. Ja sam video da se iz takvog naoružanja pucalo na ciljeve u Juniku (Junik)...

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste rekli da je upotrebljavan top 20 milimetara, je l' tako, gospodine Krosland? Protivavionski top 20 milimetara. Pošto ste vojnik, dajete mi odgovor na pitanje: da li postoji uopšte u naoružanju bilo koje vojske top manjeg kalibra od 20 milimetara? Da li postoji top manjeg kalibra od 20 milimetara?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ima mnogo kalibara, od 9 milimetara do 5,56, 7,62, 12,5, sve do 20, 30 milimetara. Naravno da top ne može da bude ispod 20 milimetra.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa to sam vas pitao, prema tome, da li ima manji kalibar topa, to znači...

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Rekao sam vam.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE:... topa koji je upotrebljen za te ciljeve o kojima govorite, a drugo, nije tačno, gospodine Krosland, da top...

SUDIJA MEJ: Dozvolite prvo da se svedok pozabavi kalibrom. Vi ste pokrenuli to pitanje.

SVEDOK KROSLAND: Ne razumem u kom pravcu ide vaše pitanje? Različite vrste naoružanja imaju različite kalibre. Mitraljezi mogu da budu od 5,56 do 7,62 milimetara, teški mitraljezi mogu biti od 12,5 milimetara i tako dalje. Svi su oni korišćeni na Kosovu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: "Cannon", ne znam kako su vam preveli, možda su rekli "gun" (puška), pa može da se upotrebi za pušku, jer ste odgovarali 5.56 i tako dalje, znači "cannon". Da li postoji top manjeg kalibra od 20 milimetara? I odgovorili ste da ne postoji. E sad da se vratimo na bitnija pitanja, molim vas. Vi tvrdite, dakle, da vam je general Dimitrijević objašnjavao da se Pavković ne pridržava naređenja Generalštaba, kako vam...

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: To su bile reči generala Dimitrijevića upućene meni.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To su bile reči generala Dimitrijevića koje vi ovde citirate. A da li, da li vi podrazumevate da je moguće u bilo kojoj vojsci, da za bilo koji događaj koji se desi u toku dana, ne bude sačinjen dnevni izveštaj koji je upućen višoj komandi, a u ovom slučaju pošto se radi o komandi armije, znači Generalštabu? Da li mislite, kao profesionalni vojnik, da je moguće da se takav izveštaj odmah ne dostavi i da bude upoznat sa svakim incidentom?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ne mogu da odgovorim na to pitanje. Na to može da odgovori samo Vojska Jugoslavije. Ono šta vam ja kažem je ono šta su meni rekli general Dimitrijević i general Perišić nekoliko puta i ja sam to naveo u svom izveštaju. Ja se iskreno nadam da je vojska podnosila izveštaje Generalštabu i vama, kao vrhovnom komandantu, ali ja to ne znam, ja nemam informaciju o tome.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali vaše tvrdnje su u najmanju, u najmanju ruku čudne, gospodine Krosland, za mene,

bar sa, rekao bih, nekog etičkog stanovišta, prilično neverovatne. Vi na kraju, vi na kraju ove strane koja se završava na 73, dugačka je, ali ih nema mnogo, govorite o razgovoru sa Dimitrijevićem od 3. oktobra, pa kažete: "Naveo je da general Pavković pokušava da stvori sebi ime". Moje pitanje je zasnovano na sumnji, gospodine Krosland, da može jedan general vojske...

SUDIJA MEJ: Sada opet držite govor. Prvo, nije uopšte bitno kako vama izgleda to svedočenje, već ono šta je svedok rekao da se desilo. Vaše mišljenje o tome je u ovom trenutku irelevantno. Šta je vaše pitanje. Vi ste postavili pitanje u vezi s tim da je general Pavković pokušavao da napravi imidž za sebe. Da li je to neko rekao, pukovniče?

SVEDOK KROSLAND: Da. To je pomenuto u dve rasprave, 3. oktobra i 5. novembra i ambasador mi je rekao da je osećaj Generalštaba da general Pavković deluje izvan normalnog komandnog lanca i da on, u stvari, da u stvari pokušava da deluje sa direktnom podrškom iz Beograda, to jest gospodina Šainovića i gospodina Miloševića.

SUDIJA MEJ: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Molim vas, pošto sam vam postavio pitanje kao profesionalnom vojniku da li mislite da je moguće da se ne izvesti o svakoj stvari koju uradi vojska na terenu, sada vas pitam, pošto, dakle, u "Pravilu službe", u propisima koji regulišu aktivnosti vojske, ona ima obavezu i kad su u pitanju diverzantsko-terorističke grupe i kad je u pitanju zaštita granica i kad je u pitanju zaštita komunikacija i kad je u sopstvena zaštita kad se na nju puca, dakle da li mislite da komandant ranga komandanta armije za svaku konkretnu situaciju kad se negde konkretno puca na vojnike i kad se negde napada neka karaula na granici ili kad prolazi grupa, treba prvo da pita Generalštab da li će da postupi u vezi sa svojom dužnošću da štiti granicu, da štiti jedinicu, da štiti komunikaciju, da reaguje protiv diverzantske grupe koju

uoči, pa tek kad dobije naređenje Generalštaba onda da vrši svoju dužnost? Da li vi to pretpostavljate?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, to nije tačno. Ja to nikad nisam rekao niti izjavio da komandant na terenu ne treba da deluje na svoju vlastitu inicijativu. Naravno da je komandant Treće armije iz Niša, general Pavković, morao da deluje i na svoju vlastitu inicijativu. Ono šta su meni rekli u vašem Generalštabu i to i načelnik odeljenja za odbranu i načelnik odeljenja za kontraobaveštajno delovanje, je bilo da je to izvan komandnog lanca. Oni bi trebali da odgovore na vaše pitanje. Ja to ne mogu da odgovorim, jer to je osećaj koji su oni imali, da oni više kao načelnik bezbednosti i načelnik kontraobaveštajne službe, više ne znaju šta se dešava, odnosno ne mogu da kontrolišu ono šta se dešava na Kosovu. Vi morate da pitate tu gospodu šta su mislili pod tim. Oni su nama rekli da misle da general Pavković pokušava da se dokaže pred vama, da direktno podnosi izveštaj vama i da on dobija drugačije naredbe od onoga šta dobija načelnik Generalštaba. I to je ono šta su oni tvrdili. Naravno da komandant na terenu mora da ima pravo i mora da reaguje na situaciju koja se odvija na terenu. Ja nisam nikad rekao ništa protiv toga.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Reagovanje na situaciju, da li je vama jasno da njegovo reagovanje na situaciju na terenu mora biti da je bilo u skladu sa naredbama u lancu komandovanja, a da nije moglo biti izvan okvira lanca komandovanja, jer bi u drugom slučaju morao snositi konsekvence, pošto o svemu mora da izvesti? Ja tvrdim, na primer, da general Pavković nije delovao mimo, mimo lanca komandovanja i nije delovao mimo svojih ovlašćenja, bez obzira šta vi kažete da su vam rekli Dimitrijević i Perišić.

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: U tom slučaju, gospodine Miloševiću, vi i general Pavković morate da budete odgovorni za ono šta se desilo na Kosovu. A to uključuje i masovno ubijanje civilnog stanovništva i razaranje infrastrukture širom Kosova.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, gospodine Krosland, čini li se vama verovatnim, ja zbog toga postavljam pitanje jer mi

se čini neverovatnim, da generali u Generalštabu, vi pominjete načelnika Generalštaba i načelnika službe bezbednosti, sa vama, strancem, pukovnikom strane vojske, na takav način govore o svom kolegi komandantu Treće armije ili komandantu Prištinskog korpusa, da on to radi da bi sebi stvorio imidž. Pitam se...

SUDIJA MEJ: Ne, gospodine Miloševiću, niste shvatili. To je upravo ono šta je svedok rekao da se desilo. Nema svrhe da vi kažete "to je malo verovatno". On kaže da je to ono šta se desilo. Ako vi kažete da on ne govori istinu, vi to njemu možete da kažete, ali nema svrhe da kažete "to je malo verovatno". On je rekao da se to stvarno desilo. Da li želite to da osporavate? Ako želite, vi to možete da uradite i svedok može da odgovori na to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Zato što to smatram tako neverovatnim, ja pitam svedoka je li on to možda izmislio ili mu se to učinilo?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ja sam ovde pod zakletvom i ja sam u nekoliko izjava napisao tačno ono šta se desilo i jednom prilikom, 5. novembra, bio je sastanak i sa generalom Dimitrijevićem kojem je prisustvovao i moj ambasador, gde je ponovo rečeno da stvari nisu onakve kakve bi trebalo da budu. I ja predlažem, ako vi želite odgovor, vi treba da pitate gospodu koja su zbog toga bila zabrinuta i na koje se to odnosi. Zbog mojih dobrih odnosa sa Vojskom Jugoslavije i onim šta sam ja uradio za Vojsku Jugoslavije, pokušavajući da spasim živote šest vojnika prilikom evakuacije sa Kosova brigade I-49 iz Prizrena (Prizren), ja sam dobio pohvalu od generala Simatovića za pomoć prilikom povlačenje te konkretne brigade i još 12.000 Srba nazad u Štrpce (Shterpce), što se možda ne bi ni dogodilo. Zbog toga vas molim da me ne optužujete da se ja odnosim na pogrešan način prema Vojski Jugoslavije. Meni su poželili dobrodošlicu kada sam se vratio u Beograd 2001. godine i to od strane Generalštaba Vojske Jugoslavije.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Krosland, pretpostavljam da je vama dobro poznata vojna doktrina Britanije čiji ste, čiji ste vojnik i da jedan od elemenata je, na primer, zaštita zavisnih teritorija, bez obzira da li se one nalaze hiljadama kilometra daleko. Da li je upravo vaša država nemali broj puta angažovala svoje snage, ne samo u borbi protiv terorizma, nego za zaštitu tih zavisnih teritorija toliko daleko...

SUDIJA MEJ: To je potpuno irelevantno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Kako onda može pripadnik te vojske da smatra da Vojska Jugoslavije nije smela da uzme učešća u borbi protiv terorizma na svojoj sopstvenoj teritoriji...

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, to nije suština svedočenja ovog svedoka. Ja sam vam već na to ukazao i ponovo ću to da uradim. Suština njegovog svedočenja je razaranje koje je izazvano artiljerijskim naoružanjem u odnosu na sela. Znači, on je ukazao na neproporcionalan odgovor vaših snaga u odnosu na OVK. To je suština celog ovog svedočenja i čini se da se vi niste još pozabavili tom suštinom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pa ja mislim da sam se upravo pozabavio tom suštinom, jer evo, na primer, na tom primeru Prilepa koji je bio teško utvrđen zidovima, betonom, zgradama, napravljen kao utvrđenje, tačno da prekine glavnu komunikaciju, da li vi kao vojnik smatrate da se deblokiranje i uklanjanje jedne takve tvrđave kao što je bio pretvoren Prilep, može izvršiti pešadijskim naoružanjem bez artiljerije i koliko bi trebalo to trebalo žrtava da proizvede? Govorite kao profesionalni vojnik, dakle.

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Hvala, gospodine Miloševiću. Područje Prilepa je bilo uporište OVK i vaše snage su nekoliko puta napadale i ja sam bio prisutan u tom području. Da li su oni uspeli da održe to područje? Ne, zato što su vaše taktike bile pogrešne. Vi možete da sravnite selo, kao što ste to uradili mnogo puta, možete da proterate stanovništvo i za nekoliko sati stanovništvo

se vrati, jer nema gde da ide. Ono na šta ja ukazujem je da ste vi delovali na Kosovu na potpuno pogrešan način. Vrlo mali broj terorista je bio na početku, taj broj je porastao kasnije, uspeo da angažuje ogromne snage. Da su te operacije bile izvedene na profesionalniji način, onda bi i ishod bio drugačiji. Ako vi insistirate na tome da okolo uništavate sve što vaše snage pretpostavljaju da ima nekakve veze sa OVK, onda vaše obavestajne službe ne deluju tako dobro kako bi trebale da deluju. Jer ako vi uništavate civilno stanovništvo, neizbežno vodite tome da što više ljudi, sve više ljudi podržava ono, što ja priznajem jeste teroristička organizacija. Mi smo imali mnogo incidenata u Severnoj Irskoj (Northern Ireland), ali mi nismo uništavali gradove u Severnoj Irskoj. IRA (Irish Republican Army) je verovatno uništila mnogo zbog njihovog bombardovanja. I trebalo nam je 35 godina da dođemo do delimične, naglašavam delimične političke inicijative. A na Kosovu nije bilo nikakvog oblika političke inicijative. Kao što sam rekao, to je bilo područje osвете, a ne pomirenja. A Kosovo sada i dalje nije deo Srbije. I postoje mnogi...

SUDIJA MEJ: Molim vas da ne predviđamo budućnost.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, da li, kažete mi, pošto ste se uhvatili za taj Prilep, da li je otvaranje komunikacije legitiman cilj?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ja sam razgovarao sa vašim Generalštabom i razgovarao sam sa generalom Veličkovićem koji je, na žalost, poginuo na Kosovu i pitao sam ga zašto ne otvori tri komandna kanala preko Kosova, od Peći (Peje) do Prištine, kroz Ribnik (Rimnik) i Štimlje, Crnoljevo (Carraleve) i Suvu Reku (Suhareke), ali on me je bledo pogledao i rekao: "Pa to nisu snažni položaji". I šta još mogu da kažem. Bolje usmerene operacije su mogle, naglašavam, mogle su da postignu mnogo bolje rezultate, a ovo razaranje područja je postiglo vrlo malo, jer čim su se vaše snage povlačile, Albanci su vrlo brzo imali mnogo veći uticaj u tim područjima. Prema tome, ja ne mogu da odgovorim na to pitanje. Vi morate da pitate svoje generale.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: To konkretno selo Prilep, gospodine Krosland, bilo je ispražnjeno od civilnog stanovništva i pretvoreno u tvrđavu UČK, da bi blokiralo glavnu komunikaciju. Da li vi to znate ili ne?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, ja sam se vozio putem od Đakovice (Gjakove), Dečana i Peći više puta nego što mogu da se setim i pratio sam kamion sa pivom koji je dostavljao pivo na vaše položaje, jer je to bilo nešto šta je podsticalo moral vojnika, a oni su zaista bili hrabri vojnici. Prilep je definitivno bio u području OVK i ja sam to rekao nekoliko puta, ali sravnjivanje sa zemljom tog područja nije ojačalo vaš položaj, već je ojačalo otpor u tom području. I na kraju, da li ste pobedili? Naravno da niste.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Gospodine Mej, ovakva unakrsna ispitivanja gde svedok iznosi...

SUDIJA MEJ: Otišli smo van konteksta, Gospodine Miloševiću, još vam je ostalo pet minuta sa ovim svedokom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Smatram da su ovakve tvrdnje apsolutno nemoguće za ograničeno vreme u koje vi pokušavate da, da se ona održe. Ja nemam izbor nego da koristim to vreme, ali je ovo primer da meni, meni ostaje preko 50 pitanja nepostavljenih ovom svedoku, ali o tome ćemo verovatno morati da se posebno pozabavimo. Molim vas, gospodine Krosland, vi tvrdite da se posle sporazuma koji je postignut između mene i Holbruka, vojska povukla u skladu sa sporazumom, pa posle dva-tri dana vratila. Je li to vaša tvrdnja?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, to je savršeno tačno. Ja sam bio tamo kada su se tri borbene grupe povukle u Prizren, Prištinu i Uroševac (Ferizaj) i onda sam informisao da ako mi, ako KDOM ne postavi svoje ljude na teren, ono šta će da se desi je da će OVK da ispuni taj vakuum. Ja sam to upozorenje izneo drugim ljudima, tako da sam bio svestan vrlo promenljive situacije na Kosovu u tom trenutku. Ja ne mogu da

budem odgovoran za ponašanje drugih ljudi, ja sam izveštavao kao profesionalni vojnik o obavljanju svojih zadataka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Do sada je svako konstatovao da smo se držali sporazuma, smanjili snage, povukli snage i tako dalje. Prvi put od vas čujem da smo mi prevaranti koji su povukli vojsku, pa posle dva-tri dana je vratili. Kad bi bilo tako, zašto to ne stoji ni u kakvom izveštaju Verifikacione misije da smo mi vratili ono šta smo povukli, pa čak je i general Nojman (Klaus Naumann) ovde tvrdio da bi dokazao da smo nešto povećali, da smo imali 500 policajaca više, na primer, što je na primer 5 posto i ako, i kad bi bilo tačno bi predstavljalo 5 posto. Kako možete da tvrdite da kad smo povukli snage, da smo ih odmah tako vratili, valjda iza leđa, iza leđa Verifikacione misije, je l' vi to tvrdite?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, to je tačno. Vojska Jugoslavije se povukla, kao što sam već rekao, u odgovarajuće kasarne, MUP i drugi elementi su se, takođe, povukli, ali u narednoj nedelji, ili otprilike toliko, ja sam video da se pripadnici MUP vraćaju. A ako predstavnici Kosovske verifikacione misije to nisu videli, onda to znači da su oni bili u svojim bazama. Neki od nas su radili jako dugo i nismo bili glupi. Mi smo znali da se ljudi vraćaju i da koriste noć da bi se vratili. Možda pripadnici Kosovske verifikacione misije to nisu videli, ja ne mogu da odgovorim za njih, ali ja sam dao tu izjavu i ja sam uveren u to i spreman sam pod zakletvom da kažem da se MUP vratio vrlo brzo i to u isto onako velikom broju. Vojska Jugoslavije se povukla u svoje kasarne i ja im odajem priznanje za to.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vi znate da je MUP upravo po tom sporazumu brojao ukupno 10.024 čoveka na Kosovu u to vreme? Jeste vi imali obavezu da saradujete sa Verifikacionom misijom pošto je postojao i britanski KDOM, a i britanski, a i britanski verifikator pri verifikacionoj misiji? Kako to da niste skrenuli pažnju britanskim verifikatorima i britanskom KDOM pa da se to, da se posle tri dana MUP vratio nađe u izveštaju Verifikacione misije, nego to sada, 2002. godine, objašnjavate?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Gospodine Miloševiću, to nije tačno. Britanski KDOM je bio baziran u Prizrenu, kao što znate, to je na zapadnoj strani Kosova. Povlačenje MUP se odvijalo putem od Prištine prema Podujevu (Podujeve) i dalje do Niša i Prokuplja i tako dalje i tako dalje. Oni su se vratili tim putem, jer mi smo bili bazirani u jednoj kući, smešteni u jednoj kući nedaleko od Kosova Polja (Fushe Kosove). Odatle smo videli da ti ljudi ulaze i izlaze. To nije imalo nikakve veze sa britanskim KDOM. Oni nisu bili odgovorni za to područje. Ljudi koji su bili odgovorni, bili su u Prištini u području Podujeva. A da li su oni to videli ili nisu videli, to ja ne znam, to nije bio moj posao. Ja sam svoj posao obavio i ja sam to izneo u svojim izveštajima i sadržani su u izjavi koju sam dao pod zakletvom.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, ovo je sad vaše poslednje pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Što je ovo bilo ili treba još jedno pitanje da mu postavim?

SUDIJA MEJ: Još jedno.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Krosland, ovde smo citirali iz januara meseca sastanak u vašoj Vladi u Londonu (London), uz učešće državnog sekretara Kuka (Robin Cook) i visokih zvaničnika na kome se konstatuje da većinu kršenja prekida vatre prouzrokuje UČK. Pretpostavljam da je to konstatovano i na vašim izveštajima i u vašim izveštajima, a ne samo u izveštajima Verifikacione misije, jer pretpostavljam da vaša Vlada prima informacije iz Ministarstva odbrane i spoljnih poslova (Foreign Office), pored toga što prima od verifikatora, je li to tačno ili nije, gospodine Krosland?

SVEDOK KROSLAND – ODGOVOR: Da, naravno da naša Vlada prima izveštaje iz svih različitih agencija i tvrdnja da je većina napada bila od strane OVK je verovatno tačna. To je u redu. Na žalost, povratak vaših snaga...

SUDIJA MEJ: Mislim da ne treba više na tome da se insistira. Gospodine Vladimirov (Wladimiroff), da li vi imate pitanja?

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Ne, ja nemam ništa što bi pomoglo Pretresnom veću.

SUDIJA MEJ: Tužilaštvo, molim vas da budete brzi.

TUŽILAC RAJNEFELD: Mi nemamo ništa za dodatno ispitivanje.

SUDIJA MEJ: Pukovniče Krosland, hvala vam što ste došli na Međunarodni sud da svedočite. Sada je vaše svedočenje završeno i vi možete da se povučete, a Pretresno veće će da napravi pauzu od 25 minuta.

(pauza)

SUDIJA MEJ: Da, izvolite, gospodine Rajnefeld (Ryneveld).

TUŽILAC RAJNEFELD: Vrlo kratko pre nego što pozovemo sledećeg svedoka, doktora Bakara (Eric Baccard) koji će, takođe, kratko da svedoči, zamolio bih da pokrenemo nekoliko administrativnih pitanja. Neka od njih su hitna utoliko što se tiču svedoka koji dolazi posle doktora Bakara. Pre svega, hteo bih da kažem Sudu da Tužilaštvo namerava da pozove gospodina Karleušu uživo i mislim da je Sud već imao priliku da pogleda i njegovu izjavu i izjavu gospodina Radojkovića koga predlažemo da pozovemo pod Pravilom 92bis, zbog toga što, a to može da se vidi iz tih izjava, njihovi iskazi se delom poklapaju i zbog toga mogu da budu kumulativni po prirodi. Dakle, hteo bih da kažem Sudu da tako nameravamo da nastavimo ukoliko se Sud složi. Hteo bih, takođe, da kažem u vezi sa svedokom K-32, da imate pred sobom zahtev da sa njim takođe postupimo prema Pravilu 92bis. Predmet njegovog svedočenja, ukoliko se to tako može reći, je zgodniji za svedočenje uživo, međutim to će da reši Sud. I posle doktora Bakara koji će da svedoči svega 15 minuta, imate sledeća dva svedoka na spisku. To

su Merita Dedaj (Merita Dedaj) i Merfidete Seljmani (Merfidete Selmani). Za njih smo zamolili da se prihvate izjave po Pravilu 92bis, ali ne znam da li je doneta odluka.

SUDIJA MEJ: Nije doneta odluka zbog toga što nismo znali da će one da budu pozvane odmah i došlo je, zapravo, do izmene u rasporedu.

TUŽILAC RAJNEFELD: Kolege mi kažu da je to upravo tako. To je moja krivica i izvinjavam se zbog toga što smo mi izmenili taj raspored. Sada je potrebno da Sud donese odluku da li ćemo moći da ih pozovemo po Pravilu 92bis. Ja uopšte ne želim da kažem da je Sud zakasnio sa odlukom. Hoću samo da kažem, ako želimo da ih pozovemo, moramo da imamo tu odluku.

SUDIJA MEJ: Moraćemo to da razmotrimo kada saslušamo doktora Bakara. Ja bih hteo da rešimo još jedno pitanje dok čekamo ovog svedoka. Odobrićemo da se pozove gospodin Ku (Philip Co) radi glavnog ispitivanja pre pauze, a unakrsno ispitivanje će da bude posle pauze. Pregledali smo takođe i izjavu Marjana Krasnićija (Marjan Krasniqi) koje je bilo pomenuto u svedočenju prošle nedelje, tokom svedočenja Šihrete Beriša (Shyhrete Berisha) iz Suve Reke. Optuženi je tražio da se to stavi u dokazni materijal. Ova izjava je dobila dokazni broj radi identifikacije i sada imamo pred sobom zahtev da to bude deo dokaznog materijala Tužilaštva po Pravilu 92bis. Gospodine Miloševiću, vi ste čuli šta sam ja rekao u vezi sa izjavom Marjana Krasnićija, za koju ste tražili da se uvede u spis. Sada imamo zahtev da to bude uvedeno u dokazni materijal po Pravilu 92bis. Tužilaštvo je podnelo taj zahtev. Da li imate nešto da kažete tim povodom?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Vi znate moj opšti stav da svaki svedok treba da bude unakrsno ispitivan.

SUDIJA MEJ: U redu. Razmotrićemo to. Molim da se uvede svedok.

TUŽILAC RAJNEFELD: Nadam se da je poslužitelj već otišao da ga uvede. Evo ga.

SUDIJA MEJ: Doktore Bakar, hvala što ste se vratili. Nema potrebe da ponovo dajete svečanu izjavu, već ste je dali. Izvolite, sedite.

TUŽILAC RAJNEFELD: Časni Sude, dok svedoku daju potrebna uputstva, hteo bih da upozorim Pretresno veće na sledeće: lokacija na koju se odnosi ovo svedočenje je Ćirez (Qirez) i nalazi se na strani 6 atlasa Kosova broj 2. Videćete u u levoj koloni u centru te stranice na preseku cifara 5 i 90 nalazi se Ćirez i upravo o toj lokaciji se radi u ovom svedočenju.

SUDIJA MEJ: Hvala.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC RAJNEFELD

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Doktore Bakar, prošli put, pred kraj vašeg svedočenja, zamoljeni ste da pregledate izveštaje patologa, francuske ekipe patologa koja je napravila izveštaj o telima koja su nađena u tri bunara u Ćirezu. Izvinjavam se, nisam dobio vaš odgovor jer mikrofon nije radio.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Ja sam odgovorio pozitivno na vaše pitanje.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Hvala, gospodine. Kakvu ste informaciju imali u to vreme kada ste pregledali nalaze obdukcije i iznesete svoje mišljenje pred Sudom danas?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Materijal koji sam ja koristio, koji mi je dat, nalazi se u registratoru koji je označen kao "Seksualno zlostavljanje" sa brojem K1054, K1062 u kome se nalazi analize, izveštaj doktora Dominika Lakonta (Dominique Lecompte) i doktora Forhauvera (Vorhauer), a tu je, takođe i izveštaj o mestu uviđaja koji je pripremio tim pod rukovodstvom gospodina Dominika Gajardona (Dominique Gaillardon).

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Molim poslužitelja da preda svedoku ovaj registrator. Vrlo kratko, doktore Bakar: da li je ovo taj registrator koji vam je dat na uvid i da li se u njemu nalazi informacija koju ste koristili kada ste pripremali svoj kasniji izveštaj?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, to je tačno.

TUŽILAC RAJNEFELD: Predlažem da se ovo uvede u spis, ceo registrator. Mi smo kopije već podelili. Mislim da su prošle nedelje primerci podeljeni, ali kasnije su vraćeni, zbog toga je ovaj registrator potrebno označiti brojem.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 261.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Sada vrlo kratko, doktore. Možete li da kažete Sudu o čemu se radi u ovim nalazima obdukcije, o koliko se ljudi radi, kakve su bile okolnosti prema vašim informacijama ili prema vašem uverenju?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Prema dokumentima koji su meni dati na uvid, radi se o ekshumacijama i obdukcijama koje je izvršio tim francuskih forenzičara 2. jula 1999. godine i bilo je osam ženskih tela koje su izvađene iz tri različita bunara. Četiri žene su bile u jednom bunaru, u drugom je bila jedna, a u trećem tri.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Sada vrlo kratko, gospodine. U nalazima obdukcije, da li su ove žrtve dobile svaka svoj broj da bi se lakše iznosili podaci o njima?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Tako je. Svaka žrtva je dobila svoju šifru koja se sastojala od brojeva i nekoliko slova, da bi odrazila reči Ćirez (SI), bunar (P) i telo (C) na francuskom. Bunari su označeni sa 1, 2, 3 jer su u pitanju tri bunara. Znači, SIP1, SIP2 i SIP3, a tela su označena sa "C" od 1 do 4. Četiri je najveći broj žrtava u bunaru. Znači od C1 do C4.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ako sam dobro shvatio, ako imate recimo šifarski broj SIP1 C1, to bi značilo da je žrtva broj 1 iz prvog bunara, da li je to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Tačno je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Shvatam. A sada, gospodine, da li su patolozi bili u stanju da odrede starost osoba koje su pronađene u tim bunarima?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, njihova starost je utvrđena. Žrtve su, takođe, identifikovali njihovi rođaci. Njihovo starosno doba je bila od 20 do 60 godina.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Ako nam to već niste rekli, koji je bio pol tih osoba? Da li su to sve bile žene?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da. Bilo je osam žrtava i sve su bile žene.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li su patolozi uspjeli da utvrde koliko dugo su tela bila u bunarima u vreme kada su oni izvršili ekshumaciju 2. i 3. jula 1999. godine?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Data je procena, međutim to je samo približna procena vremena koliko su tela bila u vodi. To je utvrđeno na osnovu nekih promena na telima, što govori da su tela bila u vodi dva i po meseca.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Znači dva i po meseca od početka jula. To bi značilo da su bačeni u bunar negde sredinom aprila 1999 godine.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, otprilike. Slažem se.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li je utvrđen uzrok smrti za jednu ili sve žene?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Uzrok smrti koji su utvrdili francuski patolozi je bio isti za sve žrtve: one su bile udavljene.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Udavljene. Prema vašoj informaciji ta tela su nađena u bunaru, je l' tako? Tačnije u tri različita bunara.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Tako je.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: I vi ste nam već rekli, gospodine, da su određeni znaci na tim telima ukazivali na to da su tela bila u vodi izvesno vreme, znači bilo je vode u tim bunarima, je l' tako?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Samo da sve bude jasno. Ako je uzrok smrti davljenje, šta to govori o tome da li su žrtve bile žive pre nego što su bačene u bunar ili ne? Da li je to moguće da se kaže?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, jeste i to sam pomenuo na strani 2 dodatka svom izveštaju koji sam napravio 23. maja 2002. godine. Zaključak mojih kolega, francuskih patologa je bio da je uzrok smrti tih žena davljenje u vodi. U obdukciji se ne kaže konkretno da li su urađeni dodatni pregledi, ali zapažanja pod mikroskopom i nalazi su apsolutno konzistentni sa smrću prouzrokovanom davljenjem, tako da je istina, te osobe su se udavile.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Gospodine, koliko vi znate, da li su patolozi pokušali da utvrde da li su žrtve bile podvrgnute nekom seksualnom zlostavljanju?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, francuski patolozi su to sistematski proveravali. Očigledno, tela su bila u takvom stanju da nije bilo lako da se postavi dijagnoza. Međutim, u dva slučaja eksperti su bili u mogućnosti da utvrde pozitivno, tačnije da su dve žrtve zaista seksualno napastvovane. To su SIP1C2 i SIP1C1. One su imale jasne znake seksualnog zlostavljanja.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Da li ste vi lično imali mogućnost da proučite fotografije i nalaze obdukcije i da li ste vi lično došli do nekog zaključka o tome da li su ti nalazi ispravni u tom pogledu? Da li su nalazi tačni?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da, ja sam lično pregledao nalaze obdukcije i albume fotografija i da bih odgovorio na vaše pitanje u vezi sa ove dve žrtve, u prvom slučaju, to je žrtva SIP1C1, primetili smo kliničke znakove kao što je crvena krv na otvoru *vulve*

i ozleda u obliku *lezija* na levoj butini koji ukazuju, podvlačim, ukazuju na to da je bilo seksualnog zlostavljanja. U slučaju druge žrtve, SIP1C2, situacija je bila jasnija, jer je i kod te žrtve nađena crvena krv na otvoru *vulve*. Takođe je bilo znakova nasilja na gornjoj trećini, na desnoj butini i na gornjoj trećini leve noge. A bila je i potpuno naga, to jest donji deo tela je bio potpuno nag. Tako da je u drugom slučaju dijagnozu o seksualnom zlostavljanju bilo moguće postaviti kao najverovatniju.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Od osam žena koje su nađene u tim bunarima, kažete da je procenjeno da su dve od njih seksualno zlostavljane, međutim zbog truležnih promena na telu i raspadanja ostalih tela, da li ste mogli da odredite da li su i druge žene bile seksualno zlostavljane ili ne? Drugim rečima, da li je moguće isključiti mogućnost da su sve one bile seksualno zlostavljane?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Kao što sam prvobitno rekao, stanje u kome su nađena tela, raspadanje tkiva i činjenica da su tela provela dosta vremena u vodi su značajno otežale rad ekspertima. Nedostatak kliničkih znakova u donjim ekstremitetima koji se mogu videti golim okom, a koji bi ukazivali na povrede tipa traumatskih, činjenica da takvih znakova nije bilo ne znači da nije bilo takvog napada.

TUŽILAC RAJNEFELD – PITANJE: Vi ste nam dali izveštaj na dve strane, datiran 23. maja 2002. godine, je l' tako?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC RAJNEFELD: Molim da se sada ovaj izveštaj uvede kao dokazni predmet. I to su sva moja pitanja za ovog svedoka. Hvala. Časni Sude, hteo sam još da kažem da ne nameravam da pokazujem svedoku fotografije. Registrator koji je uveden kao prošli dokazni predmet se odnosi na neke fotografije koje već imaju broj, međutim neću da ih stavljamo na grafoskop iz poštovanja prema žrtvama i njihovim porodicama.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva 262

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, imate li kakvih pitanja za ovog svedoka vezano za njegov iskaz, vezano za njegov lični izveštaj?

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, imam. Gospodine Bakar, da li vam je poznato koliko su bunari u kojima su pronađena tela bili udaljeni jedan od drugog?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Ne, ne znam. U izveštajima je to bilo napisano, ali sad ne mogu da vam kažem. U izveštajima o uviđaju sa lica mesta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li sam ja dobro razumeo da se tvrdi da su žene čija su tela pronađena u bunarima bile zatočene na jednom mestu, je l' to tačno?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Ne mogu da odgovorim na to pitanje. To nema veze sa izveštajem koji sam ja zamoljen da napišem.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vi, kao ekspert, imate bilo kakvo logično objašnjenje zbog čega su tela tih žena pronađena na tri odvojena mesta, u tri različita bunara?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Ja nemam objašnjenje za to, što se tiče rasporeda žrtava u ta tri bunara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je poznato, kada je to selo iz koga ove žene potiču, to je, koliko vidim, selo Kozića (Kozhice), kad je to selo bilo oslobođeno od strane zvaničnih državnih organa snaga bezbednosti?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je, međutim, palo na pamet da bi bilo potrebno to da ustanovite, s obzirom na ustanovljavanje vremena za koje tvrdite da su tela bila u tim bunarima, u vodi i tako dalje?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Taj podatak nije ulazio u moj mandat kao eksperta, nije bio deo mog zadatka, a zadatak je bio da proverim izveštaj francuskih patologa i uviđaja mesta zločina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li vam je bilo poznato kojoj strani u sukobu su pripadale te čaure granata od 105 milimetara koje su pronađene u blizini bunara u Ćirezu?

SUDIJA MEJ: To uopšte nije u izveštaju ovog svedoka.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Gospodine Mej, hoću da vam skrenem pažnju da u adendumu izveštaja stoji da je gospodin Bakar naglasio da je proučio izveštaj o uviđaju koji su vršili inspektor Dominik Gajardon, ako se tako čita, pa, prema tome, obuhvaćeno je. Obuhvaćeno je izveštajem, a vidim i prema onome šta nam je sad podeljeno...

SUDIJA MEJ: To nije njegova stručna oblast

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Mej. A da li znate kolika je bila visina te drvene, odnosno betonske ograde bunara?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Kog bunara? To verovatno postoji u izveštajima uviđaja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste imali u vidu, s obzirom da ste imali zadatak i da vidite scenu da biste procenili, koja je visina te ograde? Vidim na nekim fotografijama je betonska na nekim fotografijama je drvena.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Ja nisam imao mogućnost da pregledam sačinjene izveštaje i ograničio sam se na onaj zadatak koji mi je dat. Međutim, to se pominje u tim izveštajima koje je pripremio gospodin Gajardon.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, gospodine Bakar, ja sam maločas dobio, maločas dobio ovaj registator sa fotografija-

ma gde se vide ti bunari, dakle mnogo manje vremena sam imao od vas da to pogledam i vidim da su ograde drvene ili betonske i da su prilično visoke. I da se vidi na tim detaljima da su se i na ivicama tih ograda mogle dobiti nekakve ozlede, pa vas pitam kakve se povrede mogu zadobiti od tih ivica? Pošto vi konstatujete stanje povreda na mestu na kome su one napravljene, pretpostavljam da vas je moralo zanimati pitanje kakve se povrede mogu zadobiti od tih ivica?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Uopšteno govoreći, rekao bih da vrste povreda koje se mogu naneti telu udarcem o drveni ili metalni predmet su obično površinske i obično je reč o nekoj vrsti ogrebotina.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, sad ste rekli o nekoj vrsti ogrebotina sa unutrašnje strane gornjeg dela noge i tako dalje, da li se te povrede mogu dobiti pri preskakanju takve ograde koja je, kao što vidite na fotografiji, prilično visoka i sa prilično oštrim ivicama?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Svaka vrsta abrazije se mora pogledati u odnosu na mesto gde se nalazi. Ovo je sa unutrašnje strane butine i to može da bude povezano sa nekim drugim povredama. A kada se pojavljuje zajedno sa nekim drugim simptomima kao što je crvena krv i otvoreni otvori na telu i činjenica da je donji deo tela bio obnažen, onda se takve povrede tumače na potpuno drugi način.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali da li vi isključujete mogućnost, pošto, razumeo sam ovako, idemo redom, vi ste zaključili da su se te žene udavile u bunaru, je l' tako?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Nisam shvatio. Ja sam pročitao izveštaj sa autopsije i tu su moje kolege zaključile da je reč o davljenju i ja sam uporedio izveštaje sa obdukcije sa fotografijama i zaključio da je to u skladu sa ovakvom dijagnozom.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Pošto dole ima vode, ali da li isključujete mogućnost, na primer ovakvu, da je žrtva htela da

se sakrije, da je preskočila ivicu, da je zbog tog preskakanja oštrih ivica došlo do unutrašnjih, kako ste maločas rekli, ogrebotina na unutrašnjem delu gornjeg dela noge i da se kasnije utopila, da je niko nije tamo bacio. Da li ta teoretska mogućnost postoji?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: To je moguće da takva hipoteza stoji, ali to ne objašnjava crvenu krv u predelu *vulve*, odnosno na otvoru *vulve*.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a da li znate kakva je površina unutrašnjosti zida bunara od ivice ograde do površine vode? Da li ima izbočina i neravnina na tim površinama?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Prema fotografijama koje sam ja vidio, bilo je nekih izbočina sa unutrašnje strane bunara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi kakve se povrede od tih izbočina i neravnina mogu dobiti na telu?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: To bi zavisilo od veličine povreda koje su nanete telu kad telo udari o takve izbočine. To mogu da budu oštećenja na koži, mogu da budu rane, mogu da budu lomo-vi. Sve zavisi od žestine kojom je povreda naneta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali s obzirom na dimenzije koje vidim na fotografiji, pretpostavio sam da ste vi uzeli mere tih dimenzije, da se radi o vrlo uskim bunarima, ne širokim nego vrlo uskim, kakve smatrate da bi se povrede mogle dobiti na telu? Da li su one slične tim povredama koje ste vi konstatovali, da li se ta vrsta povreda može zadobiti pod, na primer, pretpostavkom da je osoba preskočila zid bunara u želji da se sakrije, pa čak i u želji, eto, da izvrši samoubistvo ili bilo šta drugo, ali da skoči tamo? Da li se mogla dobiti takva povreda kakvu ste vi opisali? Ili isključujete tu mogućnost?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Kada je reč o uspostavljanju odnosa između rana i samog bunara, to je proučeno i objašnjeno u izveštaju o obdukciji francuskog veštaka. U jednom slučaju, to je žrtva SIP2C1 koja je imala ozlede na lobanji, na prednjem delu

lobanje, i veštaci kažu da je u bunaru takođe bilo tragova krvi na samom zidu bunara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A na kojim delovima tela bi takve povrede bile lokalizovane u situaciji da osoba sama preskoči u želji, na primer, pretpostavimo da se sakrije i tako dalje, znači da skoči unutra ili da je u njega bačena imajući u vidu širinu bunara koja je, kao što vidite, vrlo skromnih dimenzija? Dakle, da li bi se razlikovale te vrste povreda?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: To bi zavisilo od položaja žrtve kada padne u bunar, da li je pala glavom ili je bačena unutra ili je skočila, pa je skočila nogama. U ovom slučaju, kao što sam rekao, reč je o rani na čelu, na prednjem delu lobanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, to je kod jedne žrtve zakačena rana na čelu. A recite mi, da li bi povrede na telima ovih žena bile intenzivnije od ovih koje ste vi opisali da su one bačene u bunar? Ili ako bi bio slučaj sa ovom, pretpostavljam, ovom situacijom koju sam ja izneo?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Kada je reč o abrazijama i otrebotinama sa unutrašnje strane butine, vrlo je mala verovatnoća da bi se to moglo desiti prilikom pada, jer reč je o unutrašnjoj strani butine i to je područje koje je zaštićeno i bilo bi zaštićeno prilikom pada u uzani bunar. To se odnosi na dve žrtve kod kojih postoji sumnja o seksualnom napastvovanju. Postoje druge povrede koje su uočene kod pet drugih žrtava, a tu je reč o frakturama rebara do kojih je došlo, koje su izazvane pre nastupanja smrti. I to se pominje na dnu strane 1, to je SP1C1, SP2C1, SP3C1, SP3C2 i SP3C3, one su imale prelome rebara.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, ali ja sam vas pitao, kako vi kažete, o zaštićenom delu tela, unutrašnjoj strani butine, da li je do tih povreda moglo da dođe prilikom preskakanja oštrih ivica bunara? Jer tada to nisu tako zaštićeni delovi tela, kad se prekače, preskače se jednom nogom, pa drugom, je l' tako?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Mora se shvatiti u kakvom stanju su bili leševi, jer to nam nije omogućilo preciznu obdukciju zbog truljenja koje je nastalo usled dugog boravka tela u vodi. Tako da je nemoguće eliminisati tu hipotezu koju ste vi pomenuli, ali ona, ponovo ističem, ne objašnjava prisustvo krvi na otvoru *vulve*.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ja sam shvatio vaše objašnjenje da nije bilo lako utvrditi čak ni to da li su bile seksualno zlostavljane i tako dalje, ali sad kad govorite o krvi, odgovorite mi na jedno sasvim precizno pitanje. Da li u vlažnoj sredini kakva je unutrašnjost bunara, dolazi do razlaganja ili hemolize eritrocita?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Šta je bilo vaše pitanje?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Moje pitanje je bilo da li u vlažnoj sredini, vi ste, dakle, rekli da su ova tela bila dva i po meseca u vodi, dakle, da li u vlažnoj sredini dolazi do razlaganja eritrocita?

SUDIJA MEJ: Šta to znači u svakidašnjem govoru? Možete li da nam pomognete, doktore Bakar, na šta optuženi misli?

SVEDOK BAKAR: Da, časnici Sude, govorimo o razlaganju crvenih krvnih zrnaca. Hemoliza znači razlaganje crvenih krvnih zrnaca i taj fenomen se može desiti i u izveštaju je bilo jasno da su stručnjaci pomenuli prisustvo krvi i tu ne govorimo o bilo kakvoj vrsti tečnosti koja se raspada, već, u vezi sa drugim otvorima na kojima se videla sluz, poput usta, nije bilo crvene krvi i da je crvena krv bila nađena samo u predelu otvora *vulve*.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle moje pitanje je da li je ovo slučaj truljenja u mokroj sredini koje je trajalo preko dva i po meseca? Možete li da dokažete poreklo hemolize krvi, doktore Bakar?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: To bi bilo moguće mikroskopskom analizom ćelija koje se pojavljuju u krvi, ali zaista ne vidim svrhu ovog pitanja. Bilo je krvi na otvoru *vulve*. Bilo je krvi na vaginalnom otvoru. Zaista je tako bilo.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Izvinjavam se ako sam vas prekinuo. Molim vas, nastavite.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Ne, ne, u redu je.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dobro, a recite mi, posle kog vremenskog perioda krv počinje da gubi svojstva kada dođe do raspadanja i truljenja u uslovima u kojima su ta tela nađena?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: To zavisi od slučaja do slučaja i ne može se dati tačna procena. Zavisi od temperature, od hemijskog sastava vode, od toga da li je telo zaštićeno nečim. Nemoguće je sačiniti posebnu procenu.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Znači nemoguće je da se to odredi, da se sačini posebna procena. A posle kog vremenskog perioda nije više moguće odrediti krvnu grupu?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: To takođe zavisi od očuvanosti krvi. Ako se uzorak nalazio u uslovima koji su predviđeni naučnim standardima, onda je to moguće i posle dužeg vremena. Ali sve zavisi od stanja krvi koja je sačuvana ili zaštićena, i zaista je teško odgovoriti na ovakvo pitanje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A recite mi, molim vas, doktore Bakar, šta znači raspadajuća tečnost?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: To je, to je fenomen koji se odnosi na hemolizu i uništenje tkiva u grudnom delu, unutar grudnog koša ili unutar različitih telesnih šupljina. To je jedna vrsta faze truljenja.

SUDIJA MEJ: Gospodine Miloševiću, imali ste više od 20 minuta sa ovim svedokom. Tužilac je iskoristio četvrt sata. Možete da imate najviše pola sata, što vam ostavlja još nešto manje od deset minuta sa ovim svedokom. Više je nego dovoljno vremena da se obavi unakrsno ispitivanje na osnovu ove, po mišljenju Pretresnog veća, uske teme.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Dobro, ja bih vas molio da mi unapred kažete, gospodine Mej, pošto, koliko znam, jedan sat ste mi skratili na 45 minuta, sada ga još skraćujete na pola sata, koliko vidim. Ja sam već jednom pomenuo prejudiciranje, vi izgleda unapred znate da li ću ja da postavim relevantno ili irelevantno pitanje i šta je dovoljno za unakrsno ispitivanje. Meni nije poznato da to postoji u sudskoj praksi bilo gde u svetu.

SUDIJA MEJ: Da, pa ostalo vam je još oko sedam minuta.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Doktore Bakar, recite mi, molim vas, sa telima koja su potonula započet je proces truljenja, da li telesne tečnosti nestaju i u kojim delovima tela se to događa, taj gubitak tečnosti?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Kao što sam rekao, to bi moglo da se dogodi u grudnoj šupljini, ali i u unutar stomačne duplje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A sa vaše profesionalne tačke gledišta, nije li teško razlučiti da li je na vaginalnom otvoru mogla biti krv ili raspadajuća tečnost, imajući u vidu da se osoba udavila?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Moje kolege patolozi su mi rekli da ovo nije dolazilo od truljenja, već od crvene krvi, od obične krvi koja je u stanju raspadanja i koja je crno-braonkaste boje.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: U redu. Recite mi, možete li sa sigurnošću da tvrdite de je krvarenje prouzrokovano seksualnim zlostavljanjem, čak i ako je telo provelo dva i po meseca potopljeno u vodi? Da li možete da nađete živo crvenu boju ili ne?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Hipoteza koja padne na um čoveku kada vidi crvenu krv na otvoru *vulve* je da je žrtva, za vreme dok je bila u vodi, imala stegnute butine tako da je *vulva* bila zaštićena velikim usnama što je sprečilo kontaminaciju vodom. To je ono šta bih ja pomislio.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A dobro, recite mi je li to potpuno pouzdano što tvrdite kao nešto što predstavlja opšte pravilo ili samo mogućnost sa stanovišta vaše struke?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Mislim da u ovom slučaju moram da se vratim i na ono šta su rekli i francuski patolozi i što sam ja naveo u zaključku svog izveštaja. Sa stanovišta stanja u kome su se nalazila tela i vremena koje su proveli u vodi, nije moguće doći do egzaktne dijagnoze. U slučaju SIP1C1 zapažanja su bila kompatibilna sa dijagnozom o seksualnom napastvovanju, a kod SIP1C2 dijagnoza se činila više nego kompatibilnom i zaista ukazivala na različite stvari. Dalje od toga nije moguće da se ide. To se sve mora posmatrati u okviru ograničenja koja su nametnuta stanjem u kome su se nalazili leševi. Ovo nije egzaktna dijagnoza.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, nije precizna dijagnoza, a da li sam ja dobro zapazio kad sam gledao vaš izveštaj, na utopljenicama nije bilo nekih tragova koji bi ukazivali da su se s nekim borile, da su nasilno bacane, da su ozleđene, kako bih rekao, braneći se, ni na jednoj od njih?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: To nije tačno. Kako sam već rekao, kod pet žrtava su bila polomljena rebra i te rane su nanete pre smrti. Jedna od njih je imala i povredu na lobanji. Što se tiče drugih, *lezije* koje su primećene pokazivale su ogrebotine, opisane su na žrtvama SIP1C1 i SIP1C2. Dakle, bilo je traumatskih *lezija*.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali da li je logično da u slučaju nasilnog postupanja prema nekoj osobi povrede budu na rukama, na onome čime se osoba brani, ako se na silu želi da negde uvede, zatoči, baci ili bilo šta drugo? Da li ste ustanovili te vrste povreda? Te odbrambene povrede, takozvane.

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Mislim da niste pogledali fotografije tela. Stanje u kome se nalaze tela je vrlo loše i to zbog truljenja i vremena koje su provela u vodi.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ja nisam to gledao pa vas pitam. Obdukcijom na telima ovih žena, koliko sam video u izve-

štaju, nisu registrovane te takozvane odbrambene povrede koje je realno očekivati da postoje kod osoba koje se silom bacaju u bunar. Kako to objašnjavate?

SUDIJA MEJ: Svedok je već odgovorio na to, on je pominjao prelome rebara u pet slučajeva. Još jedno pitanje, gospodine Miloševiću, i to će biti kraj vašeg unakrsnog ispitivanja.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi ste u odgovoru na pitanje gospodina Rajnefelda, kada ste govorili da postoji, iako nije lako utvrditi pretpostavka da su dve žrtve silovane, da li je moguće tvrditi da ostale nisu silovane, iako ste rekli da ste teško utvrdili i ove dve koje su silovane, odgovorili da se to ne može isključiti. Da li možete to da objasnite? Vi dakle utvrđujete na dve žrtve da postoji verovatnoća, na drugima ne postoji ni verovatnoća. Na osnovu čega stručno vi tvrdite da se to ne može isključiti na ovim drugima na kojima niste ustanovili ni verovatnoću?

SVEDOK BAKAR – ODGOVOR: Ponavljam da u slučaju ove dve žrtve o kojima sam već govorio SIP1C1 i SIP1C2, dijagnoza seksualnog napada bila je, za jednu od njih, kompatibilna sa tragovima nađenim na telu, a za drugo žrtvu je bila veoma moguća. Što se tiče drugih žrtava, imajući u vidu njihovo stanje teškog raspada i dugo vreme koje su proveli u vodi, patolozi nisu mogli da nađu mikroskopske znake koji bi nam dozvolili da zaključimo istu dijagnozu. Ali odsustvo takvih znakova ne dozvoljava da se isključi mogućnost takve vrste napastvovanja, s obzirom na činjenicu da su se tela raspadala i raspadalo se tkivo, tako da nam to ne dozvoljava da isključimo i takvu mogućnost.

SUDIJA MEJ: Gospodine Vladimirov?

PRIJATELJ SUDA VLADIMIROV: Nemam pitanja.

SUDIJA MEJ: Gospodine Rajnefeld?

TUŽILAC RAJNEFELD: Nemam pitanja.

SUDIJA MEJ: Hvala vam, doktore, možete da se povučete. Trebalo bi da vidimo te izjave, mi ih nemamo, možete li da nam date kopije?

TUŽILAC RAJNEFELD: Svakako. Časni Sude, gospođica Romano (Romano) će da ispituje sledećeg svedoka.

SUDIJA MEJ: Pogledaćemo ove izjave. Gospodine Miloševiću, sada upravo razmatramo da li bi trebalo da prihvatimo u dokazni materijal ovu izjavu, tačnije izjavu Merite Dedaj i gospodina Merifidete Seljmani po pravilu 92bis. Pre nego što donesemo odluku, bilo bi u redu da vam damo priliku da iznesete prigovor ako ga imate. Vi ste već izneli generalni prigovor da sva svedočenja treba da budu uživo, a ne napismeno, to smo već čuli. Imate li da dodate nešto povodom ova dva konkretna slučaja?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ: Pa nisam siguran da mi je jasno šta me pitate, pošto znate moj generalni prigovor, a vi, inače, radite ono šta god hoćete.

SUDIJA MEJ: Prihvaćićemo ove izjave u dokazni materijal, s tim da se svedoci unakrsno ispituju.

TUŽILAC ROMANO: Sledeći svedok koga ćemo da pozovemo je Merita Dedaj. Časni Sude, htela bih takođe da kažem da se sela koja pominje svedokinja nalaze na stranicama 9 i 10 atlasa, nalaze se tačno na sredini tih strana u području Đakovice, takođe se pominju sela kao što su Meja (Meje), Korenica (Korenice), Guske (Gushe), Babaj (Babaj). Dok čekamo svedoka, časni Sude, htela bih takođe da obavestim Sud da je svedokinja donela sa sobom neke fotografije koje smo pregledali zajedno sa njom i izabrali smo oko četiri ili pet fotografija, ja imam primerke tih fotografija, crno belih i predlažem da ih stavimo na grafoskop da ja objasnim šta su te fotografije i da onda Sud odluči da li su one prihvatljive.

SUDIJA MEJ: U redu. Neka svedokinja da svečanu izjavu.

SVEDOK DEDAJ: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, celu istinu i ništa osim istine.

SUDIJA MEJ: Izvolite, sedite.

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC ROMANO

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Molim vas recite nam svoje puno ime? Ponoviću pitanje. Molim vas, recite nam svoje puno ime?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ja se zovem Merita Dedaj.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste rođeni 9. januara 1983. godine?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste rođeni u selu Guske u opštini Đakovica?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste dali izjavu Tužilaštvu 8. aprila 2000. godine?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: A 12. jula ove godine da li ste bili na sastanku sa jednim službenikom iz Sekretarijata (Registry) ovog Tribunala i ponovo pregledali svoju izjavu i napravili dodatak uz tu izjavu da biste razjasnili neke stvari i ispravili neke datume? Da li se sećate toga?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Tom prilikom da li ste potvrdili da je sadržaj vaše izjave tačan i istinit?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO: Molim da se ta izjava i dodatak uz nju prihvate kao dokazni materijal.

SUDIJA MEJ: Da, molim dokazni broj.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 263 za original i 263A za redigovanu verziju sa izbrisanim podacima.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Ova svedokinja je iz sela Guske, opština Đakovica (Gjakove). Imala je 16 godina u to vreme, još uvek je išla u školu 1999. godine, živela je sa roditeljima, jednom sestrom i tri brata. Bila je očevidac ubijanja devet muškaraca 27. aprila 1999. godine. Među tim muškarcima bili su njen otac, njen stric i brat od strica. Srpske snage su kontolisale područje gde je ona živela, od jeseni 1998. godine. Vojska Jugoslavije i policija su stalno patrolirale kroz, to područje koje se nalazi blizu albanske granice. 29. marta 1999. godine, snage Vojske Jugoslavije i jedan od komandanata Vojske Jugoslavije, poznat kao "Dragan", došao do kuće ove svedokinje i naredio dvojici njenih stričeva da zakopaju tela osam kosovskih Albanaca iz sela Deva i Babaj. Ovi ljudi su ubijeni prethodnog dana. Ubile su ih srpske snage. 29. marta. Te iste snage su isterale svedokinju i ostale žitelje iz sela Guske, dajući im jedan sat da odu. Seljani su se uputili u pravcu Korenice u pratnji vozila VJ. Po dolasku u Korenicu, svedokinja je sa ostalim raseljenim licima na jednoj njivi provela nedelju dana. Posle nedelju dana, raseljena lica su odatle otišla u konvoju koji je brojao 11.000 osoba. Kad su stigli u Orize (Meja Orize), zaustavljeni su i rečeno im je da se vrate natrag u Korenicu. Svedokinja opisuje strah koji su izazivale i širile srpske snage. 27. aprila 1999. godine u 6.30 Vojska Jugoslavije je provalila u kuću u kojoj je bila svedokinja. Žiteljima je naređeno da izađu iz kuće. Muškarci su pretučeni i opljačkani, a žene i deca su odvojeni od muškaraca i naređeno im je da napuste to mesto. Kako su oni odlazili, žene i deca su naterani da pokažu četnički znak i da viču "Srbija". Svedokinja je videla kako njenog oca, strica i brata od strica i pet drugih muškaraca postrojavaju uz jedan zid. Kasnije, optprilike posle 20 metara, čula je paljbu koja je trajala dva minuta, okrenula se i videla kako muškarci padaju na zemlju. Svedokinja nije mogla da odredi da li su bili ubijeni tom prilikom, ali ih niko više nije video

i oni se svi vode kao nestala lica kod Međunarodnog komiteta Crvenog krsta (International Committee of the Red Cross). Pošto je svedokinja napustila Korenicu, čula je pucnjavu i videla je kako kuće gore. Svedokinja i drugi su u jednom konvoju krenuli prema Đakovici. Na putu je videla dva neidentifikovana mrtva tela pokrivena ćebadima i videla je kako ih vojnici Vojske Jugoslavije ubacuju na kamion. Konvoju je naređeno da krene za kamionom. Kada su stigli u Bistražin (Bistrashin), konvoj je zaustavljen na jednom kontrolnom punktu. Srpska policija je odvela nekoliko muškaraca iz tog konvoja i većina njih više nikad nije viđena. Svedokinja i njeni rođaci su se sklonili u selo do kraja rata. Kad se vratila u selo, svedokinja je našla svoju kuću rasturenu, opljačkanu i stoku ubijenu. Njen stric Đon Dedaj (Gjon Dedaj) je fotografisao i njenu kuću i kuću Pjeter Dedaja (Pjeter Dedaj). Molim poslužitelje da podele fotografije ovim redom. Hvala. Svedokinjo, prva fotografija pokazuje vašu kuću, snimio ju je vaš stric kad ste se vratili na Kosovo. Tu se pokazuje razorena unutrašnjost kuće. Da li je to tačno?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da. To vidimo ovde. To je moja kuća koja je potpuno rasturena. To je odmah posle rata.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Molim drugu fotografiju. Ova fotografija pokazuje kuću Pjeter Dedaja. Takođe je snimljena odmah nakon vašeg povratka na Kosovo i prikazuje štetu koja je naneta njegovoj kući. Pjeter je vaš stric, je l' tako?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Hvala. Treću fotografiju, molim. Ovde vidimo uniforme koje su ostavile, u kući Pjeter Dedaja, srpske snage. Da li je to tačno?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Da li ste takođe videli unutrašnjost ove kuće i da li ste videli ove uniforme koje se vide na slici?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da. Da, videla sam ih.

TUŽILAC ROMANO – PITANJE: Sledeću fotografiju molim. Da li je to takođe kuća Pjeter Dedaja i opet vidimo uniforme koje su ostavile srpske snage?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC ROMANO: Hvala svedokinjo. Časni Sude, Tužilaštvo predlaže da se ovo uvede u dokazni materijal. Ja imam sa sobom primerke, crno-bele fotografije, jer nismo imali vremena da napravimo drugačije.

SUDIJA MEJ: Molim broj.

sekretar: Dokazni predmet Tužilaštva broj 264.

TUŽILAC ROMANO: To je sve, časni Sude.

SUDIJA MEJ: Izvolite, gospodine Miloševiću. Vaša pitanja za ovog svedoka.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: OPTUŽENI MILOŠEVIĆ

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Razumeo sam da ste dali izjavu istražiteljima Međunarodne krizne grupe (International Crisis group), a potom i istražiteljima ove institucije. Kako ste došli u situaciju da date izjavu istražiteljima Međunarodne krizne grupe, a onda i ovim ovde istražiteljima?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Naravno da sam bila u prilici da to uradim. Ja sam se posle rata vratila, oni su došli na Kosovo i ja sam imala priliku da im dam izjavu o tome šta sam videla.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A koliko ste godina imali kad ste dali izjavu, pre svega istražiteljima Međunarodne krizne grupe, a onda istražiteljima ovim ovde?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Imala sam 16 godina. To je bilo odmah posle rata.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li ste sve svoje izjave dali u prisustvu svoje majke ili nekog?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne. Sama sam davala izjave.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A da li su vaša majka i tetka davale izjave istražiteljima?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: A one su bile sve vreme s vama, je l' tako, za vreme koje vi opisujete u izjavi?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Možete li da ponovite pitanje, molim vas?

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li su i vaša majka i vaša tetka sve vreme bile s vama za ove događaje, za vreme ovih događaja koje opisujete u izjavi?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Ali one nisu davale izjave.

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Podsetio bih vas samo prvo na prvu stranu, odnosno to je broj 2 strana izjave, kažete: "Srpske snage, Vojska Jugoslavije bile su raspoređene na našem području od jeseni 1998. godine. To područje se nalazi blizu granice tako da su njime stalno patrolirali. Koliko se sećam, nije bilo incidenata između srpskih snaga i seljaka u tom periodu. U tom periodu nisam videla paravojne jedinice na našem području. Išla sam svaki dan peške u školu u Đakovici i nikada nisam imala problema na policijskom kontrolnom punktu koji je postavljen u Brekovcu (Brekoc). Samo jednom su mi se obratili, rekavši da treba da ih pozdravim". Kasnije govorite da ste išli u Korenicu, a i tu kažete: "Tokom te nedelje nisam videla da je počinjeno i jedno krivično delo". Ali da se vratimo onda na početak, nastavljate da su: "Na dan 24. marta započeli su vazdušni udari NATO na Srbiju. Od toga dana moja porodica i ja više nismo mogli da izlazimo". Moje pitanje glasi:

zbog čega vi i vaša porodica, počev od 24. marta, kad su počeli udari NATO na Srbiju, niste mogli više da izlazite?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Nismo se usuđivali da izlazimo, jer je policija tamo postavila kontrolni punkt i bilo ih je svuda i oni su odvodili sve muškarce.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Vi tvrdite na istoj strani i u istom pasusu da su snage Vojske 25. marta otišle u sela Deva i Babaj, gde, kako vi kažete, su ubili osam muškaraca. Kako vi to znate? Vi niste bili tamo, kako znate da su oni ubili tamo osam muškaraca?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Zato što je vojni komandant, Nikola Mićunović, poznat kao "Dragan", došao do kuće mog strica i pozvao ga da dođe i da pokopa osam leševa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste saznali od vašeg strica ili od vaših stričeva da je on zakopao osam leševa, je l' tako?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Da.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da li vam je mogao reći, pošto je on pozvan da ih sahranjuje, kako su ti ljudi poginuli?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Ne, on nije znao kako su oni poginuli. Samo je znao da su poginuli ili ubijeni i rečeno mu je da ode i da ih pokopa.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Dakle, vi ste čuli od njega za te ljude, a on takođe nije znao kako su ubijeni. Zašto onda kažete da ih je ubila vojska? Na osnovu čega ste zaključili da ih je ubila vojska?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Taj vojni komandant je došao zajedno sa još dva vojnika. Oni su pozvali mog strica da pođe s njima i da sahrani tela.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali moje pitanje se odnosi na drugo. Ja razumem da je pozvao vaše stričeve da idu da sahranjuju te tamo mrtve, ali na osnovu čega ste vi zaključili da ti pogi-

nuli ljudi su poginuli zato što ih je ubila vojska?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: Bilo je opšte poznato da ih je vojska ubila.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Nisam razumeo. A odakle ste saznali da ih je vojska ubila? Ko vam je rekao to da ih je vojska ubila?

SVEDOK DEDAJ – ODGOVOR: To je rekao moj stric.

OPTUŽENI MILOŠEVIĆ – PITANJE: Da, ali vaš stric je otišao da ih sahrani, znači otišao je pošto su oni već bili mrtvi i pošto ga je pozvao komandant da ide da ih sahrani. Da li je on mogao...

SUDIJA MEJ: Svedokinja je rekla da je opšte poznato da se tako desilo, da je to rekao i njen stric. Više od toga ona ne može da se kaže. Tako joj je rekao njen stric i to su okviri njenog iskaza. Dalje ne može da govori o tome. Sada je 13.45. Gospođice Dedaj, moramo da prekinemo sa radom za danas zbog toga što jedan drugi predmet nastavlja da se odvija u ovoj sudnici po podne, tako da ću morati da vas zamolim da se vratite ovamo ujutru. Molim vas da ovde budete u 9.00 sutra ujutru i da ne zaboravite da tokom pauze ne treba da razgovarate ni sa kim o svom svedočenju dok se ono ne završi, a to uključuje i pripadnike tima Tužilaštva. Molim vas da dođete sutra ovde ponovo u 9.00.

SVEDOK DEDAJ: Da.